

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

25

ΧΡΟΝΙΑ

Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας

Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 25°, Αρ. 100. Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2024

“ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ”

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 25^ο, Τεύχος 100, Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2024
Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής: Π. Λεούσης

Συντακτική Επιτροπή: Π. Λεούσης, Δ. Βαρελάς

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση.

Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

Υπεύθυνος τυπογραφείου: “NO+ADO”, Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ
Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 20. Εγγραφή € 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το γράμμα του προέδρου	1
Άρθουρ Έβανς και Κνωσσός	2
Το αλπικό κόρνο	4
Το χρυσό γρασίδι	5
Μαχάτμα Γκάντι	6
Οι σουρικάτες	8
Καμοσίτα, η γιαπωνέζικη αντιλόπη	9
Ο καπνός	10
Κλεοπάτρα, η βασίλισσα του Νείλου	12
Οι μάχες του Ελ-Αλαμείν	14
Κουμανταρία. Το γλυκό κρασί της Κύπρου	17
Η Ωραία Κοιμωμένη	16
Ανοικτή Επιστολή (Χωρίς οδόντση - Σφα/τα εκτύπωσης)	20
Θεματικός Φιλοτελιστής. 25 Χρόνια- 100 τεύχη	24
Ρωσικές προσωπικότητες συλλέκτες	29
Η ρετσίνολαδιά	30
Η βδέλλα	31
Η σκοποβολή	32
Το σκάφανδρο	34
Ναζίμ Χικμέτ	37
Ντε Σπεράτι. Πλαστογράφος ή καλλιτέχνης;	38
Αχ, αυτό το πλάνο: (Καλό μου λόγο για σου)	40
Δικά μας και δικά σας νέα	41
Νέες Εκδόσεις	42

CONTENTS

Editorial	1
Arthur Evans and Knossos	2
The alpine horn	4
The golden grass	5
Mahatma Gandhi	6
The meerkat	8
Japanese serow	9
The tobacco	10
Cleopatra, the queen of the Nile	12
The battles of El-Alamein	14
Commandaria. The sweet wine of Cyprus	17
The Sleeping Beauty	18
Open letter (Imperforated stamps, Printing errors.....	20
Thematic Philatelist. 25 years, 100 issues	24
Russian personalities collectors	29
JThe Castor-oil Plant”	30
The leech	31
The firing	32
The diving suit	34
Nazim Hikmret	37
Jean de Spratti. Forger or artist?	24
Thematic plans: (Good horse hello)	40
Philatelic news	41
New issues of Greece and Cyprus	42

Εικόνα εξωφύλλου: «Το ταχυδρόμος του χωριού»

“THE THEMATIC PHILATELIST”

Quarterly Journal. Year 25th. No 100, October - December 2024

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, D. Varelas

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31 2102825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 20. New members' subscription € 5

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

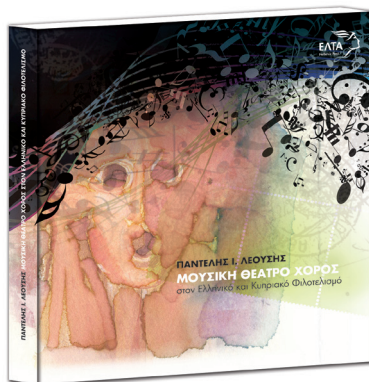
Λόγια & μουσική Π. Λεούση

Ύμνο για σένα θα τραγουδήσω, μικρό χαρτάκι χρωματιστό,
τις αρετές για να τιμήσω και για τα τόσα που σου χρωστώ.
Μικρό χαρτάκι, χάρη σε σένα γνώρισα φίλους, βρήκα χαρές,
γύρισα τόπους, κέρδισα επαίνους, ώρες εξαίσιες, μοναδικές.
Μ' έμαθες στην έρευνα, στην τάξη, μ' έκανες πιο πλούσιο, πιο σοφό.
Πάντοτε μη βρέξει και μη στάξει σ' είχα, με τσιμπίδι και φακό!
Μικρό χαρτάκι αγαπημένο, με συντροφεύεις από παιδί.
Στις αρετές σου κεντώ και υφαίνω γνώση για τέχνη κι αισθητική.
Με ταξιδεύεις σ' άγνωστους κόσμους, μόρφωσης, γνώσης, πολιτισμού.
Κοντά σου βρίσκω καινούργιους δρόμους, στιγμές γαλήνης και στοχασμού...
Μήνυμα αγάπης κι' αδελφосύνης στον κόσμο στέλνεις, ενωτικό,
πρέσβη της γνώσης και της ειρήνης, μικρό χαρτάκι, σ' ευχαριστώ.

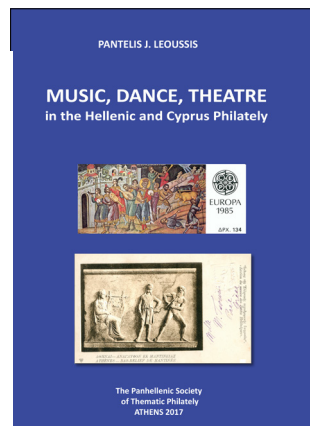
(Έκδοση του Συλλόγου μας)

BALKANFILA 2016 Χρυσό
ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση Ελληνικών Ταχυδρομείων)

BALKANFILA 2016 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση του Συλλόγου μας)

ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο
EFIRO 2019 (Ρουμανία) Χρυσό
NOTOS 2021 Επίχρυσο

Ο “**Θεματικός Φιλοτελιστής**” έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:

EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012 Μεγάλο Αργυρό, ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2013
Μεγάλο Αργυρό, ΚΥΠΡΟΣ -ΕΛΛΑΔΑ 2014 Μεγάλο Αργυρό, EFIRO 2019 Μεγάλο Επίχρυσο
NOTOS 2021 Επίχρυσο

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας:

www.thematic-philatelist.gr

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι

Ποτέ δεν θυμάμαι να μου ήταν τόσο συμπαθής ο αριθμός «100»! Είναι γνωστοί διάφοροι συμβολικοί αριθμοί, όπως ο «7» που από τα χρόνια της Αρχαίας Αιγύπτου θεωρήθηκε «αριθμός του Θεού», ο «13», που είναι ο αριθμός που παρέχει τον αιώνιο συμβολισμό της ανανέωσης των κόσμων και των όντων (ενώ πολλοί τον θεωρούν γρουσουζικό)... Κανένας από αυτούς ή άλλους αριθμούς δεν επηρέασαν τη σκέψη μου ή τη διάθεσή μου. Όμως αυτός ο «100» που μπήκε στην προμετωπίδα του τρέχοντος εξωφύλλου του Θεματικού Φιλοτελιστή μου έχει φτιάξει τη διάθεση, με έχει συγκινήσει. Και πώς να μην είναι ξεχωριστός αφού αντιπροσωπεύει 25 χρόνια δουλειάς, αφοσίωσης, αέναης προσπάθειας βελτίωσης, ώστε το περιοδικό μας να ικανοποιεί ένα κοινό υψηλών απαιτήσεων. Γι' αυτό και η συμπάθεια μου στον αριθμό "100" φαντάζομαι να θεωρείται από όλους δικαιολογημένη!

Ωστόσο, η χαρά για την επιτυχή μακροζωία του Θεματικού Φιλοτελιστή μετριάζεται σημαντικά από την εξέλιξη του Θεματικού Φιλοτελισμού στη χώρα μας. Παρατηρώντας τις θεματικές συμμετοχές Ελλήνων εκθετών διαπιστώνουμε με λύπη ότι τόσο στην 19η BALKANFILA του 2023 που διεξήχθη στο Βελιγράδι, όσο και στην 20η της Θεσσαλονίκης του 2024, η παρουσία μας ήταν υποτυπώδης. Πρόκειται για την μικρότερη συμμετοχή ελληνικών θεματικών συλλογών στην ιστορία του θεσμού των φιλοτελικών Βαλκανιάδων. Είναι θλιβερό, μετά από τόσα χρόνια προσφοράς του Συλλόγου μας με τη στήλη «Ανοικτή Επιστολή προς Νέους Θεματικούς» του περιοδικού μας, με το «Εγχειρίδιο Θεματικού Φιλοτελισμού» που εκδώσαμε, με την άμεση διαπροσωπική πληροφόρηση και βοήθεια σε όσους το ζήτησαν...

Είναι όντως θλιβερό να διαπιστώνει κανείς ότι στην 19η BALKANFILA είχαμε μόνο μία ελληνική θεματική συμμετοχή με έκθεμα συναγωνισμού και την 20η μόλις δύο, η μία από τις οποίες ήταν του ίδιου εκθέτη της 19ης. Αλλά και ο αριθμός των θεματικών συμμετοχών των άλλων κρατών ήταν εξίσου θλιβερά μικρός. Στην 19η, με συμμετοχή 11 κρατών, μόνο έξι από αυτά εξέθεσαν θεματικές συλλογές συναγωνισμού: Τουρκία 4, Ρουμανία 2 και Σλοβενία, Ελλάδα, Κροατία και Βουλγαρία από 1. Αντίστοιχα, στην 20η της Θεσσαλονίκης, με συμμετοχή 18 κρατών, είχαμε Τουρκία 5, Ελλάδα 2 και Ρουμανία 1. Πώς μπορεί με αυτούς τους αριθμούς να είναι κανείς αισιόδοξος για το μέλλον του θεματικού φιλοτελισμού;

Εμείς πάντως, όπως και οι άλλες, μεγάλες και μικρές φιλοτελικές εταιρείες την χώρας, θα εξακολουθήσουμε να μαχόμαστε για το καλό αυτού του υπέροχου χόμπι, παρά τους κακούς καιρούς των καιρών μας. Οφείλουμε να κάνουμε ότι είναι δυνατόν για να κρατήσουμε ζωντανό τόσο τον θεματικό, όσο και γενικότερα τον φιλοτελισμό, ώστε να τον περάσουμε και στις επόμενες γενιές.

Ευχές για μία καλή και δημιουργική χρονιά

Ο πρόεδρος

Την άνοιξη του 1900, ο αρχαιολόγος σερ Άρθουρ Έβανς – γόνος πλούσιας αγγλικής οικογένειας – πατούσε στο χώμα της γης που μόλις είχε αγοράσει από τον Τούρκο αγά του Ηρακλείου. Άνθρωποι του συνεργείου του είχαν βρει πηλινές πλακέτες με δυσνόητα γι' αυτούς σημάδια. Δεν καταλάβαιναν περί τίνος πρόκειται και δεν έδωσαν σημασία. Εκείνος έσκυψε, πήρε μία στα χέρια του και την έφερε πολύ κοντά στα μάτια του. Η μυωπία του δεν τον βοηθούσε να διαβάσει από απόσταση.

Το πρόσωπό του έλαμψε αμέσως. Τα δυσνόητα σημάδια για τους εργάτες ήταν σύμβολα της γραμμικής γραφής Β. Η ανασκαφή άρχισε χωρίς χρονοτριβή και η σκαπάνη του Έβανς έφερε στο φως τα πρώτα τμήματα του μεγαλόπρεπου μινωικού παλατιού.

Ανάμεσα στα εμπόδια που συνάντησε σε εκείνο το πρώτο στάδιο ο Έβανς ήταν και η τουρκική γραφειοκρατία, την οποία όμως κατάφερε να παρακάμψει και, «ύστερα από μερικά...κεράσματα, κατάφερε να κάμψει την αντίσταση του Τούρκου αγά και να αγοράσει την περιοχή στην οποία υπήρχαν ενδείξεις πως ήταν θαμμένο το μινωικό ανάκτορο.

Ο Άρθουρ Έβανς γεννήθηκε στις 8 Ιουλίου 1851, από πατέρα χαρτοβιομήχανο και

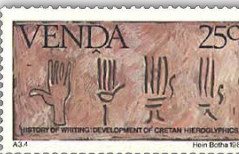
ερασιτέχνη αρχαιολόγο, ουαλικής καταγωγής. Έλαβε την εκπαίδευσή του σε σπουδαία Κολλέγια και Πανεπιστήμια του Λονδίνου και, ενστερνιζόμενος το ενδιαφέρον του πατέρα του στην αρχαιολογία, άσκησε την επιστήμη του επί 24 χρόνια στο Ασμόλειο Μουσείο της Οξφόρδης.

Ο Έβανς ενδιαφερόταν ιδιαίτερα για την Κρήτη ως πηγή σφραγίδων που περιείχαν πρώιμες επιγραφές μη αποκρυπτογραφημένες. Η αρχαία πόλη του Κεφαλά (Κνωσός) στη βόρεια ακτή της Κρήτης, κοντά στο Ηράκλειο, ήταν γνωστή στους ντόπιους, που ξέθαβαν αρχαία κεραμικά και νομισματικά τεχνουργήματα, καθώς καλλιεργούσαν τους αγρούς.

Πλησίαζε τα 50, όταν στο γύρισμα του αιώνα ανέλαβε την ανασκαφή του λόφου Κεφαλά της Κνωσού, όπου 20 χρόνια νωρίτερα ο Ηρακλειώτης έμπορος και αρχαιοδίφης Μίνος Καλοκαιρινός, σε μερικές δοκιμαστικές τομές, είχε βρει τα μεγάλα πιθάρια του ανακτόρου που σήμερα βρίσκονται στο Λούβρο και στο Μουσείο του Ηρακλείου. Ήταν αυτός που πρώτος αποκάλυψε το 1878 τα θεμέλια αποθηκευτικών χώρων γεμάτα

πίθους και ανέσκαψε ένα τμήμα των θεμελίων της «αίθουσας του θρόνου».

Χρησιμοποιώντας ένα μεγάλο για την

“Εξέλιξη της γραφής των κρητικών ιερογλυφικών”.

Πέρδικα και χορεύτρια (τοιχογραφίες)

Ο Έβανς και ευρήματα από την Κνωσό σε εξώφυλλο τευχιδίου.

εποχή δυναμικό, ο Έβανς ξεκίνησε μιας μεγάλης κλίμακας συστηματική ανασκαφή.

Στο τέλος του 1903 είχε αποκαλύψει ένα μεγάλο μέρος των θεμελίων ενός εκτεταμένου συμπλέγματος, το οποίο προσδιόρισε ως Ανάκτορο της Κνωσού κέντρο του Μινωικού πολιτισμού. Όχι μόνο αποκάλυψε τα θαμμένα ερείπια και τα δημοσίευσε σε 4 τόμους στο Το Παλάτι του Μίνωα στην Κνωσό (1921 - 1935), κλασικό έργο της αρχαιολογίας, αλλά τα συντήρησε ουσιαστικά με τις μεθόδους της εποχής του και τα αναστήλωσε εν μέρει.

Στην προσπάθεια της αναστήλωσης χρησιμοποίησε ξένα υλικά, σαν το τσιμέντο. Όπως είναι φυσικό, ασκήθηκε κριτική εναντίον του από εκείνους που πίστευαν ότι η αναστήλωση έπρεπε να γίνει με τα μέσα και τις τεχνικές εκείνης της εποχής. Ωστόσο, με την προσπάθειά του ο Έβανς βοήθησε και βοηθά ακόμη και σήμερα τον μέσο επισκέπτη να «διαβάσει» τον αρχαιολογικό τόπο. Έτσι, αν και τα αποτελέσματα για τους σύγχρονους ακαδημαϊκούς ερευνητές είναι ενοχλητικά, τα κίνητρά του στην προκειμένη περίπτωση είναι δικαιολογημένα. Θα πρέπει να μη λησμονείται, άλλωστε,

ότι όταν ο Έβανς εργαζόταν στην Κνωσό στην περίοδο 1899 - 1935, πολλοί από τους

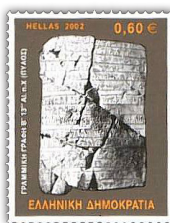
συγχρόνους του ασχολούνταν μόνο με την αφαίρεση ευρημάτων από τους αρχαιολογικούς τόπους που ανέσκαπταν.

Εκτός από το πρωτοπορικό για την εποχή ανασκαφικό του έργο στην περιοχή του ανακτόρου, σημαντική ανακάλυψη του Έβανς θεωρείται η αποκάλυψη περίπου 3.000 πινακίδων Γραμμικής Α και Γραμμικής Β. Η Γραμμική Β αποδείχθηκε ότι ήταν πρώιμη μορφή της ελληνικής γλώσσας κατά την Υστεροελλαδική/Υστερομινωική περίοδο. Η Γραμμική Α, η γλώσσα των Μινωιτών παραμένει έως σήμερα στο μεγαλύτερο τμήμα της μη αποκρυπτογραφημένη.

Ο Έβανς χρίστηκε ιππότης το 1911 για τις υπηρεσίες του στην αρχαιολογία, την Κνωσό και το Ασμόλειο Μουσείο (το παλαιότερο πανεπιστημιακό μουσείο τέχνης, αρχαιολογίας και φυσικής ιστορίας στη Μεγάλη Βρετανία). Η

ανασκαφή στην περιοχή της Κνωσού, την οποία αγόρασε για να μπορεί να τη διατηρήσει από καταστροφές, συνεχίζεται ακόμα και σήμερα από τη Βρετανική Αρχαιολογική Σχολή στην Αθήνα.

Παντελής Λεούσης

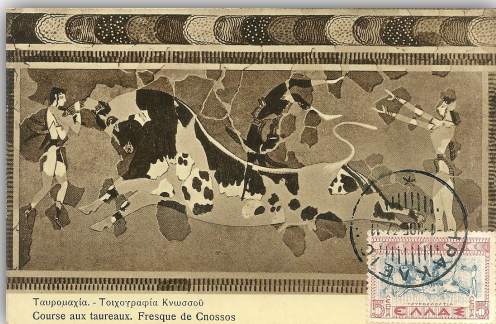
Γραμμική Β

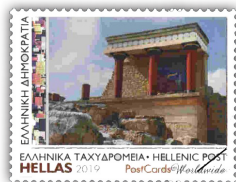
Χορηφόρος

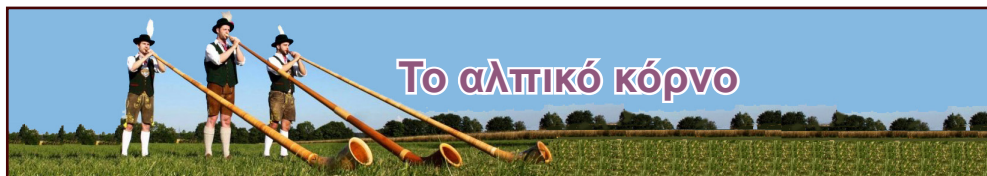
Τμήμα σαρκοφάγου

Τοιχογραφία με απεικόνιση της γιορτής των Ταυροκαθάρσιων.

Το Ανάκτορο και τοιχογραφίες της Κνωσού: Γυναίκες σε γιορτή και διακοσμητικά μοτίβα.

Επί αιώνες, κάποιοι κάτοικοι των Ελβετικών Άλπεων χρησιμοποιούσαν ένα ιδιαίτερο μέσο για να επικοινωνούν: το αλπικό κέρας. Η αλήθεια είναι ότι ίσως δεν φαίνεται ιδιαίτερα εύχρηστο, εφόσον αυτό το όργανο έχει ενίοτε διπλάσιο ύψος από τον οργανοπαίκτη. Για να γίνει κατανοητό το μέγεθός του, αρκεί να αναφερθεί ότι ένα αλπικό κέρας που κατασκευάστηκε στο Rigi-Kulm του ελβετικού καντονίου Schwyz και τώρα βρίσκεται στο Μουσείο Βικτωρίας και Αλβέρτου, έχει ίσιο σωλήνα και μήκος 2,4 μέτρα.

Ωστόσο, αυτά τα όργανα μπορούν να μεταφερθούν και στο χέρι. Μερικές εκδοχές του, μάλιστα, αποσυναρμολογούνται και μπαίνουν σε μια βολική τσάντα.

Ο ήχος του μπορεί να ταξιδέψει μέχρι και 10 χιλιόμετρα, διασχίζοντας τις ψηλές αλπικές κοιλάδες!

Εφόσον το αλπικό κέρας φτιάχνεται κατά παράδοση από έλατο, οι όμορφες Ελβετικές Άλπεις είναι το σπίτι του. Εξαιτίας των φυσικών δυνάμεων, τα έλατα που φύονται στις απότομες λοφοπλαγίες σχηματίζουν μια καμπυλότητα στη βάση τους.

Αφού επιλέξει ένα δέντρο, ο κατασκευαστής ανοίγει προσεκτικά τον κορμό στα δύο και τον κουφώνει με ειδικά σκαρπέλα. Αυτό και μόνο το στάδιο της διαδικασίας μπορεί να πάρει ως και 80 ώρες. Έπειτα, ο τεχνίτης λιμάρει και τρί-

βει με γυαλόχαρτο το εσωτερικό για να το λειάνει.

Και οι Ρουμάνοι ορεσίβιοι το χρησιμοποιούν.

Κολλάει τα δύο τμήματα μεταξύ τους και τα τυλίγει σφιχτά με λωρίδες από φλοιό σημύδας. Προσθέτει επίσης ένα ξύλινο πόδι το οποίο θα στηρίζει το κέρας κατά το παίξιμο. Τελικά, αφού προσαρμόσει στο όργανο ένα κατάλληλο επιστόμιο και διακοσμήσει τη χοάνη με ένα ζωγραφιστό ή εγχάρακτο σχέδιο, το περνάει ολόκληρο με αδιάβροχο βερνίκι.

Επί γενιές ολόκληρες, οι βοσκοί που βρίσκονταν στα ορεινά λιβάδια χρησιμοποιούσαν το αλπικό κέρας για να στείλουν στους δικούς τους κάτω στην κοιλάδα το μήνυμα ότι ήταν καλά. Κυρίως, όμως, το χρησιμοποιούσαν όταν καλούσαν τις αγελάδες για άρμεγμα. Οι Ελβετοί γαλακτοκόμοι πίστευαν από παλιά πως ο γλυκός ήχος του αλπικού κέρατος βοηθούσε τις αγελάδες να μένουν ήρεμες κατά το άρμεγμα.

Το χειμώνα, όταν οι αγελάδες επέστρεφαν στους στάβλους τους στην κοιλάδα, πολλοί βοσκοί πήγαιναν στην πόλη και έπαιζαν το αλπικό κέρας για να μαζέψουν χρήματα και να συμπληρώσουν το εισόδημά τους. Στο διάβα της ιστορίας, το αλπικό κέρας χρησιμοποιήθηκε ακόμα και για να καλέσει τους άντρες στον πόλεμο.

Εκ πρώτης όψεως, ίσως φαίνεται ότι το αλπικό κέρας παίζεται εύκολα. Εξάλλου, δεν

έχει ούτε τρύπες ούτε πλήκτρα ούτε βαλβίδες. Η δυσκολία είναι ότι πρέπει να ρυθμίζεται ο αέρας που διοχετεύεται στο σωλήνα ώστε να παράγεται ο επιθυμητός τόνος.

Το αλπικό κέρας παράγει μόνο 12 φυσικούς τόνους. Παρότι δεν μπορεί να παιχτεί οποιαδήποτε μελωδία με το συγκεκριμένο όργανο, έχουν γραφτεί κομμάτια ειδικά για αυτό, και ένας καλός οργανοπαίκτης μπορεί να επιδείξει εντυπωσιακή μαεστρία.

Φημισμένοι συνθέτες έχουν συμπεριλάβει τον ήχο του αλπικού κέρατος σε ορχηστρικές παρτιτούρες τους. Για παράδειγμα, ο Λέοπολντ Μότσαρτ, πατέρας του Βόλφγκανγκ Αμα-

ντέους, έγραψε την Ποιμενική Συμφωνία για ορχήστρα, ο Μπραμς μιμήθηκε τον τόνο του ελβετικού αλπικού κέρατος με φλάουτα και κόρνα, ενώ ο Μπετόβεν στην Ποιμενική συμφωνία του μιμήθηκε το αλπικό κέρας για να παραπέμψει στην ατμόσφαιρα της βουκολικής ζωής.

Η πρώτη γραπτή αναφορά στο αλπικό κέρας εντοπίζεται στην Ελβετία το 1527, σε ένα βιβλίο λογαριασμών της μονής του Αγίου Ουρβανού. Τώρα, σχεδόν 500 χρόνια αργότερα, η γλυκιά φωνή του αλπικού κέρατος αντηχεί ακόμα πάνω από τα μεγαλειώδη αλπικά λιβάδια της Ελβετίας.

Α.Τ.

Το χρυσό γρασίδι

Το *Syngonanthus nitens* είναι ένα είδος χόρτου που συναντάται στην περιοχή Jalarão, της βραζιλιάνικης πολιτείας Tocantins. Το κύριο χαρακτηριστικό του είναι το λαμπρό χρυσαφί χρώμα, από το οποίο πήρε το κοινό του όνομα «capim dourado» (χρυσό γρασίδι).

Μία από τις αфро-βραζιλιάνικες κοινότητες γειτονικής περιοχής κατασκεύαζαν ανέκαθεν χρηστικά και διακοσμητικά χειροτεχνικά αντικείμενα με αυτό το χόρτο. Αυτή την τέχνη δίδαξαν στους αυτόχθονες, όταν σε μία μετακίνησή τους πέρασαν από την περιοχή τους γύρω στη δεκαετία του 1930.

Τα χειροτεχνήματα είναι φτιαγμένα από σπείρες του ξεραμένου χόρτου, ραμμένες σφιχτά με λωρίδες από νεαρά φύλλα του φοίνικα.

Για δεκαετίες τα χειροτεχνήματα κατασκευάζονταν μόνο από γυναίκες για οικιακές χρήσεις ή/και σποραδικές πωλήσεις. Σήμερα, υπάρχουν τουλάχιστον 12 ενώσεις της τοπικής κοινότητας, οι οποίες τα διαθέτουν προς πώληση σε καταστήματα ειδών λαϊκής τέχνης.

Η άνθηση του *Syngonanthus nitens* ξεκινά τον Ιούλιο και η παραγωγή σπόρων διαρκεί από τις αρχές Σεπτεμβρίου έως τον Οκτώβριο.

Λόγω της σπανιότητας του φυτού, ο Περιβαλλοντικός Οργανισμός της χώρας θέσπισε έναν περιφερειακό νόμο που επιτρέπει τη συγκομιδή αυτού του χόρτου μόνο μετά τις 20 Σεπτεμβρίου, υποχρεώνοντας τους συλλέκτες του αμέσως μετά τη συγκομιδή να διασπείρουν σπόρους στα λιβάδια. Αυτός ο περιφερειακός νόμος είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τη συμβολή στη βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων αυτών των εξαιρετικών χειροτεχνών.

Α. Τ.

Ινδός πνευματικός ηγέτης και πολιτικός, η επιρροή του οποίου ξεπέρασε τα όρια της χώρας του. Θεωρείται ο πατέρας του Ινδικού εθνικισμού και ο κήρυκας της μη βίας στον 20ο αιώνα. Υπήρξε ο καταλύτης για την κατάρρευση της αποικιοκρατίας τις πρώτες δεκαετίες μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ο Μοχάτμα Γκάντι γεννήθηκε το 1869 στην επαρχία Γκουτζαράτ της υπό αγγλική κυριαρχία Ινδικής. Είναι γνωστός ως «Μαχάτμα» («Μεγάλη Ψυχή» στα σανσκριτικά), χαρακτηρισμό που φέρεται να του απέδωσε το 1915 ο συμπατριώτης του νομπελίστας ποιητής και στοχαστής Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ.

Ο Γκάντι ήταν γιος κυβερνήτη ενός πριγκιπάτου. Η οικογένειά του λάτρευε τον θεό Βισνού και ήταν επηρεασμένη από το θρησκευτικό κίνημα των Ζαϊνιστών, οι οποίοι αρνούνταν να σκοτώσουν ακόμη και μυρμήγκι.

Οι οικογενειακές αρχές της χορτοφαγίας, του μη τραυματισμού οποιουδήποτε ζώοντος οργανισμού, της νηστείας ως μεθόδου αυτοκάθαρσης και της ανοχής προς το διαφορετικό, επηρέασαν βαθιά τον Γκάντι. Δεν τον εμπόδισαν, όμως, να κηρύξει τη δική του επανάσταση όταν ήταν έφηβος. Πέρασε μία περίοδο κατά την οποία δήλωνε άθεος, επιδιόταν σε μικροκλοπές, κάπνιζε κρυφά και - το χειρότερο - έτρωγε κρέας. Οι γονείς του τον πάντρεψαν 13 ετών με ένα ακόμη μικρότερο κορίτσι, την Καστουρμπάι.

Όταν τελείωσε το σχολείο, η οικογένειά του αποφάσισε να τον στείλει στο Λονδίνο

για να σπουδάσει νομικά, όπου αγωνίστηκε σκληρά για να προσαρμοστεί στον δυτικό τρόπο ζωής. Η χορτοφαγία του γινόταν συχνά αντικείμενο χλευασμού από τους συμφοιτητές του. Αντέδρασε όμως μαχητικά και έγινε μέλος της εκτελεστικής επιτροπής του Συλλόγου Χορτοφάγων του Λονδίνου, στην οποία ανήκε και Τζορτζ Μπέρναρντ Σο.

Μετά την επιστροφή του στην Ινδία το 1891, ο Γκάντι δυσκολεύτηκε να βρει δουλειά, γι' αυτό δέχθηκε με ανακούφιση μία πρόταση να εργαστεί σε ινδική εταιρεία στη Νότια Αφρική. Οι εμπειρίες του στην έντονα ρατσιστική νοτιοαφρικανική κοινωνία ήταν καθοριστικές για τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Αφού ξυλοκοπήθηκε από τον λευκό οδηγό μιας άμαξας, επειδή αρνήθηκε να παραχωρήσει τη θέση του σ' έναν λευκό επιβάτη, αφού αποχώρησε από την αίθουσα ενός δικαστηρίου, επειδή ο λευκός δικαστής απαίτησε να βγάλει το τουρμπάνι του, αποφάσισε ότι από τότε και στο εξής δεν θα δέχονταν την αδικία.

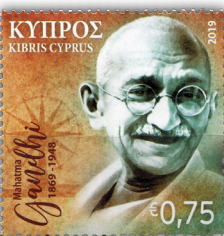
Επί πολλά χρόνια, αγωνίστηκε υπέρ των δικαιωμάτων των Ινδών μεταναστών στη Νότια Αφρική και εμπνεύστηκε την πολιτική της μη βίας ως μέσο αντίστασης στους καταπιεστές. Όπως, όμως, αναφέρουν οι βιογράφοι του, «αυτά που έκανε εκείνος για τη Νότια Αφρική ήταν λιγότερο σημαντικά απ' ό,τι έκανε η Νότια Αφρική για εκείνον». Εκεί μετα-

τράπηκε από δικηγόρος σε πολιτικό ηγέτη.

Το 1915 επέστρεψε στην Ινδία και δεν έφυγε ξανά από τη χώρα του, εκτός από ένα

Επιστροφή από την Αγγλία.

σύντομο ταξίδι στην Ευρώπη το 1931. Στην αρχή κράτησε χαμηλό προφίλ, αλλά ως το 1920 είχε γίνει η κυριότερη πολιτική φυσιογνωμία της Ινδίας. Επί των ημερών του το Ινδικό Εθνικό Κόμμα του Κογκρέσου έγινε μια μαζική πολιτική οργάνωση, που άπλωνε τις ρίζες της σε κάθε πόλη και χωριό της Ινδίας. Το μήνυμά του Γκάντι ήταν απλό: δεν την κρατούσαν υπόδουλη τα βρετανικά όπλα, αλλά οι ατέλειες των ιδίων των Ινδών.

Ο Γκάντι έγινε κήρυκας του ινδικού εθνικισμού και της ειρηνικής άρνησης συνεργασίας με τους βρετανούς αποικιοκράτες. Η στάση των Βρετανών απέναντί του ήταν ένα κράμα θαυμασμού, θυμηδίας, αμηχανίας, καχυποψίας και μνησικακίας. Τα ίδια συναισθήματα έτρεφαν και αρκετοί από τους πολιτικούς του αντιπάλους.

Όσο, όμως, οι Ινδοί συνειδητοποιούσαν ότι μπορούσαν να αντισταθούν στη Μεγάλη Βρετανία, τόσο αυξανόταν ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις δύο μεγάλες θρησκευτικές κοινότητες της αχανούς χώρας, τους Ινδουιστές και τους μουσουλμάνους. Το φθινόπωρο του 1924 ο Γκάντι έκανε απεργία πείνας τριών εβδομάδων για να τους παροτρύνει να ακολουθήσουν τον δρόμο της μη βίας. Αυτή ήταν μία από τις κυριότερες «δημόσιες νηστείες» του.

Το 1930 εφάρμοσε την πιο σημαντική από τις πολιτικές του: την αντίσταση κατά του φόρου στο αλάτι που επέβαλλαν οι Βρετανοί, οι οποίοι δεν δίσταζαν να τον φυλακίζουν με κάθε ευκαιρία. Στη φυλακή ο Γκάντι ξεκίνησε άλλη μία απεργία πείνας για να αποκτήσουν δικαιώματα οι «παρίες», που ήταν σε θέση χειρότερη και από εκείνη της χαμηλότερης κλάσης. Συγχρόνως, δεν έπαυε να ζητεί την ανεξαρτησία της Ινδίας.

Μετά την νίκη του Εργατικού Κόμματος στις βρετανικές εκλογές του 1945 άρχισαν τριμερείς διαπραγματεύσεις ανάμεσα στη βρετανική κυβέρνηση, στους Ινδουιστές του Κογκρέσου και του Συνδέσμου των Μουσουλμάνων, οι οποίες κατέληξαν στο σχέδιο Μαουντμπάτεν (3 Ιουνίου 1947) και στην ίδρυση δύο νέων κυρίαρχων κρατών, της Ινδίας και του Πακιστάν (15 Αυγούστου 1947), προς μεγάλη απογοήτευση του Γκάντι, ο οποίος προσπάθησε μάταια να συμβιβάσει τις δύο πλευρές.

Το αποτέλεσμα ήταν να τον μισήσουν και οι δύο. Στις 30 Ιανουαρίου 1948, ενώ ο Γκάντι κατευθυνόταν προς τον τόπο της βραδινής του προσευχής στο Δελχί, δολοφονήθηκε από τον 39χρονο φανατικό Ινδουιστή Νατουράμ Γκότσε, αυτός, ο υπέρμαχος της μη βίας.

Ο Γκάντι με την πολιτική και πνευματική στάση του πυροδότησε τρεις από τις μεγαλύτερες επαναστάσεις του 20ου αιώνα: την επανάσταση κατά της αποικιοκρατίας, των φυλετικών διακρίσεων και της βίας. Μεταξύ των προσωπικοτήτων που επηρεάστηκαν από τη δράση του αξίζει να αναφέρουμε τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ στις ΗΠΑ και τον Νέλσον Μαντέλα στη Νότιο Αφρική. Ανάμεσα στους θαυμαστές του συγκαταλέγονται ο Αλβέρτος Αϊνστάιν, ο οποίος έβλεπε στην πολιτική της μη βίας του Γκάντι το πιθανό αντίδοτο στη μαζική βία που εξαπολύθηκε με τη διάσπαση του ατόμου, και ο Σουηδός νομπελίστας οικονομολόγος Γκούναρ Μίρνταλ, που χαρακτηρίζει τον Γκάντι «φωτισμένο

φιλελεύθερο σε όλα σχεδόν τα πεδία».

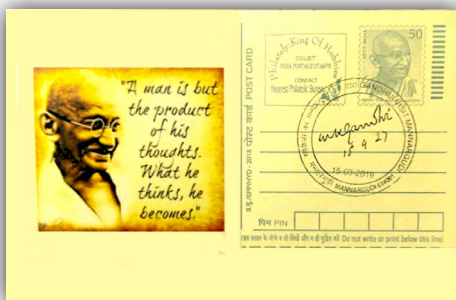
Παντελής Λεούσης

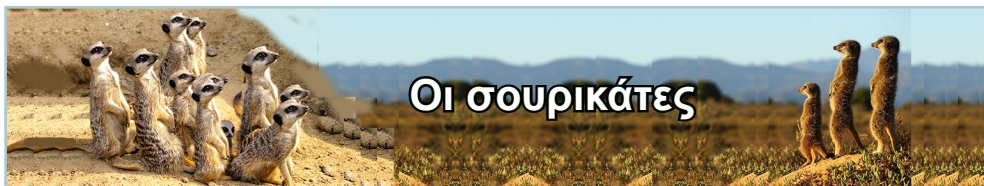
“Απόστολος της μη βίας”

Ο Γκάντι χρησιμοποιούσε εργαλεία υφαντικής για να υφαίνει νήμα και να φτιάχνει τα δικά του ρούχα, ενώ βρισκόταν στην φυλακή.

“Ο άνθρωπος είναι το προϊόν των σκέψεών του. Αυτό που σκέπτεται γίνεται”.

Οι σουρικάτες (*Suricata suricatta*), που μερικές φορές αναφέρονται και ως «φύλακες της ερήμου», είναι ένα είδος ημερήσιων θηλαστικών της οικογένειας της μαγκούστας. Ζουν στην έρημο Καλαχάρι, στις περιοχές μεταξύ Μποτσουάνας, Ναμίμπιας και Νότιας Αφρικής.

Τα λίγα αποθέματα λιπώδους ιστού που διαθέτουν τις αναγκάζουν να περνούν 8 ώρες την ημέρα κυνηγώντας για να τραφούν. Ωστόσο, σε περίπτωση έλλειψης τροφής, είναι σε θέση να μειώσουν τον μεταβολισμό τους, σε σημείο που ένα έντομο μπορεί να τους επαρκεί. Εάν οι κλιματολογικές συνθήκες τους το επιτρέπουν, πίνουν μερικές φορές νερό από μια λακούβα. Αλλιώς, αρκούνται στην ποσότητα νερού που τους παρέχουν τα θηράματά τους.

Η εξαιρετικά έντονη ακοή και όσφρηση των σουρικάτων τις επιτρέπουν να εντοπίζουν τα θηράματά τους κάτω από την άμμο, την οποίο μερικές φορές σκάβουν αρκετά βαθιά για να τα συλλάβουν. Κατά την αναζήτηση τροφής έχουν αναγκαστικά τα κεφάλια τους χωμένα στην άμμο, με συνέπεια να είναι εκτεθειμένα στα αρπακτικά της περιοχής. Γι' αυτό και διαθέτουν «φύλακες», ο ρόλος των οποίων είναι να προειδοποιούν τα άλλα μέλη της ομάδας για τον κίνδυνο με την χρήση μιας σειράς φωνητικών συγκεκριμένων κλήσεων. Αναφέρονται 30 διαφορετικές κλήσεις, ανάλογα με τον τύπο του κινδύνου. Άλλο σήμα για χερσαίο, άλλο για εναέριο και ξεχωριστό για την απόστασή του. Σε περίπτωση άμεσου κινδύνου, ο φύλακας «γαβγίζει» ή «σφυρίζει» πολύ δυνατά, οπότε το κάθε μέλος της ομάδας σπεύδει στο λαγούμι του. Υπάρχει ωστόσο και μία συνεχής καθησυχαστική κραυγή που σημαίνει ότι όλα είναι καλά.

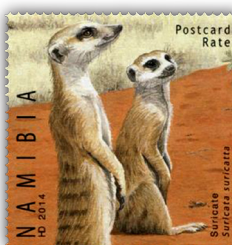
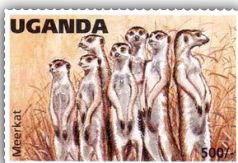
Οι σουρικάτες είναι πολύ παραγωγικά ζώα. Φτάνουν στη σεξουαλική τους ωριμότητα περίπου στην ηλικία ενός έτους. Η κύηση διαρκεί 11 εβδομάδες. Μπορούν να έχουν

έως και 4 γέννες ετησίως, συνήθως τριών μικρών, αλλά μπορούν να μειώσουν περαιτέρω τη γονιμότητά τους εάν οι συνθήκες σίτισης είναι κακές. Αντίθετα, εάν οι συνθήκες του περιβάλλοντος είναι καλές, μπορούν να γεννήσουν

έως και πέντε μικρά. Έχουν επίσης τη δυνατότητα να αναπαραχθούν οποιαδήποτε στιγμή του έτους, αλλά η πλειοψηφία των τοκετών έρχεται στη ζεστή περίοδο. Η μέση διάρκεια της ζωής τους είναι 12 χρόνια.

Το κεφάλι και το σώμα τους έχουν μέγεθος 25 έως 29 εκ. και η ουρά του 19 έως 24 εκ. Τρέφονται κυρίως με έντομα, ποντίκια, αρουραίους, αυγά, πουλιά, όλα τα είδη μικρών θηλαστικών, και μικρά ερπετά, όπως σαύρες, μικρά φίδια, σαρανταποδαρούσες, σκορπιούς (συμπεριλαμβανομένων των ιδιαίτερα δηλητηριωδών σκορπιών της ερήμου Καλαχάρι), καθώς και με κονδύλους ή βολβούς φυτών που σκάβουν με τα πόδια τους, τα οποία είναι εφοδιασμένα με ισχυρά νύχια μήκους δύο εκατοστών. Οι σουρικάτες δεν κινδυνεύουν ωστόσο από δηλητηριώδη τσιμπήματα. Διαθέτουν φυσική ανοσία σε μια μεγάλη ποικιλία δηλητηρίων των θηρευτών τους. Αξιοσημείωτο είναι ότι μπορούν να καλύψουν ολόκληρο το σώμα τους στο χώμα μόλις σε 20 δευτερόλεπτα, ενώ όταν σκάβουν στην άμμο, τα μάτια τους προστατεύονται από ένα διαφανές βλέφαρο.

Τα μικρά γεννιούνται στο υπόγειο λαγούμι και είναι ανεπαρκώς ανεπτυγμένα. Τα μάτια τους γίνονται λειτουργικά μετά από 10 έως 14 ημέρες και τα αυτιά τους μετά από 15 ημέρες.

Απογαλακτίζονται μετά από 50 έως 65 ημέρες και δεν βγαίνουν από το λαγούμι παρά μόνο μετά από 21 ημέρες ζωής. Κατά την πρώτη τους έξοδο όλη η φυλή παρακολουθεί και περιβάλλει το λαγούμι, ενώ υπάρχουν «βρεφονηπιόκομοι» που μένουν κοντά στο κρησφύγετο και επιβλέπουν. Όταν μάλιστα τα μικρά αρχίζουν να αναζητούν μόνα τους τροφή, για περίπου μία εβδομάδα συνοδεύονται από ενήλικες.

Το κυρίαρχο ζευγάρι διατηρεί το δικαίωμα να σκοτώσει οποιονδήποτε άλλο απόγονο της ομάδας, διατηρώντας έτσι τις καλύτερες πιθανότητες επιβίωσης των δικών του απογόνων. Μπορεί επίσης να διώξει μια μητέρα από την ομάδα. Απομακρυσμένα θηλυκά και αδέσποτα αρσενικά δημιουργούν νέες ομάδες, σε τρόπο ώστε να αποφεύγονται οι διασταυρώσεις μεταξύ συγγενών.

Τα θηλυκά της κυρίαρχης ομάδας δεν ζευγαρώνουν με αρσενικά όταν είναι συγγενείς, αλλά με αδέσποτα αρσενικά από άλλες ομά-

δες. Τα έγκυος θηλυκά τείνουν να σκοτώνουν και να τρώνε απογόνους που γεννήθηκαν από άλλη μητέρα.

Οι σουρικάτες ζουν σε μεγάλα λαγούμια με πολλαπλές εισόδους, τα οποία αφήνουν μόνο κατά τη διάρκεια της ημέρας. Είναι κοινωνικά ζώα με 20 έως 30 μέλη στην ίδια αποικία. Όσες σουρικάτες βρίσκονται έξω από την ομάδα, είναι καταδικασμένες σε σχεδόν βέβαιο θάνατο. Τα ζώα της ίδιας ομάδας περιπολούνται τακτικά το ένα το άλλο για να σχηματίσουν ισχυρούς κοινωνικούς δεσμούς. Το κυρίαρχο ζευγάρι εκφράζει την εξουσία του πάνω στην υπόλοιπη ομάδα σηματοδοτώντας τους με το άρωμα του. Στη συνέχεια, τα ζώα δεύτερης κατηγορίας περιπολούνται το κυρίαρχο ζευγάρι και γλείφουν το στόμα τους. Αυτή η συμπεριφορά εμφανίζεται συνήθως όταν τα μέλη της ομάδας επανενώνονται μετά από μια σύντομη περίοδο χωρισμού.

Λ. Κ.

Εικόνα από τη ζωή των σουρικάτων: Εμπρός μία από τους φύλακες, δίπλα μία σκάβει την άμμο αναζητώντας τροφή, αριστερά μία άλλη φροντίζει τα παιδιά της και, πιο πάνω, άλλες φυλούν και άλλες παρακολουθούν. Στο περιθώριο, το αποτύπωμα των πελμάτων τους,

χο ζευγάρι εκφράζει την εξουσία του πάνω στην υπόλοιπη ομάδα σηματοδοτώντας τους με το άρωμα του. Στη συνέχεια, τα ζώα δεύτερης κατηγορίας περιπολούνται το κυρίαρχο ζευγάρι και γλείφουν το στόμα τους. Αυτή η συμπεριφορά εμφανίζεται συνήθως όταν τα μέλη της ομάδας επανενώνονται μετά από μια σύντομη περίοδο χωρισμού.

Καμοσίτα, η γιαπωνέζικη αντιλόπη

Παρά το γεγονός ότι η Ιαπωνία είναι μία σειρά από απομονωμένα νησιά φιλοξενεί αρκετά μεγάλα ζώα, μεταξύ των οποίων και περισσότερα από 100 είδη ιθαγενών θηλαστικών, όπως δύο είδη αρκούδων, ένα πίθηκο, ένα μεγάλο ελάφι και ένα μάλλον παράξενο πλάσμα, σχεδόν άγνωστο στον υπόλοιπο κόσμο, γνωστό ως Καμοσίτα ή Γιαπωνέζικη αντιλόπη (*Capreolus crispus*). Αυτό το μοναδικό πρωτόγονο φυτοφάγο ζώο περιφέρεται στα βουνά της Ιαπωνίας από το βορειότερο μέρος του Χονσού, τη χερσόνησο Σιμοκίτα, μέχρι τα βουνά του ανατολικού Κιουσού. Αυτό το βρίσκεται μόνο εδώ, και προστατεύεται ως μνημείο

της φύσης από το 1934 και ως ιδιαίτερο φυσικό μνημείο από το 1955. Λόγω της περιέργης εμφάνισής του, έχει περιγραφεί ως διασταύρωση αγελάδας, γαϊδάρου, χοίρου και κατσίκας! Ωστόσο, μια τόσο κακή περιγραφή δεν δικαιώνει αυτό το υπέροχο πλάσμα. Με την μόνη περιγραφή που θα μπορούσε να συμφωνήσει κανείς είναι ότι μοιάζει με διασταύρωση κατσίκας-αντιλόπης.

Το συναντά κανείς στο σκιερό δάσος ή να χαράζει δρόμο μέσα στο βαθύ χιόνι, ψάχνοντας για την τροφή του που αποτελείται από μπουμπούκια, φύλλα, βότανα και μπαμπού, και αφιερώνοντας αρκετό χρόνο για την μάσηση.

Όταν ο Κολόμβος ανακάλυψε τις Δυτικές Ινδίες, δηλαδή την νέα ήπειρο Αμερική (1492), βρήκε τους κατοίκους της χώρας που αργότερα ονομάστηκε Κούβα να καπνίζουν ή να μασούν ένα άγνωστο φυτό που αργότερα θα ονομασθεί Νικοτιανή από τον φυσιολόγο Λινναίο. Το όνομα του προέκυψε από τον Jean Nicot, πρέσβη της της Γαλλίας στην Πορτογαλία, ο οποίος στέλνοντας το καινούργιο φυτό στην αυτοκράτειρα Αικατερίνη των Μεδίκων συνετέλεσε και στην διάδοση του στην Ευρώπη. Είναι φυτό που έχει καταγωγή από την Αμερικανική Ήπειρο, η ανακάλυψη της οποίας έφερε και την ανακάλυψη του φυτού και την χρήση του.

Η νικοτιανή είναι φυτό ποώδες μονοετές που μπορεί να αποκτήσει ύψος μέχρι δύο μέτρα, ανάλογα με την ποικιλία και το είδος του. Τα φύλλα του περιέχουν ποσότητα νικοτίνης, ένα αλκαλοειδές που προκαλεί τα γνωστά ευχάριστα και χαλαρωτικά συναισθήματα στους καπνιστές. Πολύ γρήγορα διαδόθηκε σε όλο τον πλανήτη, ώστε η καλλιέργεια του να αποβεί πολύ σημαντική για την παγκόσμια οικονομία και να αποτελέσει ένα από τα κύρια βιομηχανικά φυτά του 20ου αιώνα. Από τα τέλη όμως αυτού του αιώνα και μέχρι σήμερα η καλλιέργεια βαίνει συνεχώς μειούμενη για λόγους υγείας, όπως θα δούμε παρακάτω.

Τις πρώτες θέσεις στην παγκόσμια παραγωγή καπνού έχει η Κίνα, και ακολουθούν η Βραζιλία και η Ινδία, με την χώρα μας να

κατέχει μέχρι το 2004 την 8η θέση, με 134000 τόνους ετήσιας παραγωγής. Η ποσότητα αυτή έχει περιορισθεί κατά μεγάλο ποσοστό μετά την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την ακολουθητέα Κοινή Αγροτική Πολιτική.

Η καπνοκαλλιέργεια στην Ελλάδα ουσιαστικά αρχίζει στα μέσα του 17ου αιώνα, με τον Καποδίστρια αργότερα να συμβάλλει θετικά στην εξάπλωσή της. Σε αυτήν συνετέλεσε και η προσαρμοστικότητα του φυτού ακόμη και σε περιορισμένης γονιμότητας περιοχές με ήπιο κλίμα, όπου η μεγάλη ποικιλία των διαφόρων ειδών καπνού μπορούσε να ευδοκιμήσει. Αυτές οι ποικιλίες, τα λεγόμενα Ανατολικά καπνά, καλλιεργούνται στην Ελλάδα όπως και στις άλλες καπνοπαραγωγικές χώρες της περιοχής (Σερβία, Συρία, Βουλγαρία, Τουρκία) κυρίως μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα, οπότε αρχίζει πλέον η καλλιέργεια των αμερικανικών καπνών. Η πρώτη ομάδα χαρακτηρίζεται από ποικιλίες με μικρά και αρωματικά φύλλα ενώ η δεύτερη (ποικιλίες Berley) με μεγάλα φύλλα και διαφορετικό τρόπο καλλιέργειας. Έτσι έχουμε διάδοση της καλλιέργειας σχεδόν σε όλη την ηπειρωτική Ελλάδα, τόσο στην Πελοπόννησο και την Κεντρική Ελλάδα, όσο και κυρίως στην Μακεδονία και Θράκη. Ιδιαίτερη ώθηση δόθηκε μετά την έλευση των προσφύγων της Μικράς Ασίας, οι οποίοι έφεραν μαζί τους μια νέα τεχνογνωσία της καλλιέργειας, αλλά και νέες ποι-

Το φυτό

Η συγκομιδή

Η αποξήρανση

Το καπνεργοστάσιο

Η Ελλάδα παραμένει μία από τις μεγάλες καπνοπαραγωγές χώρες παγκοσμίως.

κιλίες, δεδομένου ότι η Τουρκία αποτελεί μία εκ των κυριότερων καπνοπαραγωγών του κόσμου. Στη χώρα μας, τα υψηλής ποιότητας και αρωματικά αλλά βαριά καπνά καλλιεργούνταν στην Βόρεια Ελλάδα με προορισμό την παραγωγή τσιγάρων ανώτερης ποιότητας (Μπασμάς Μακεδονίας, Μπαση Μπαγλή, Καμπά Κουλάκ κ.α.), ενώ στην υπόλοιπη χώρα η καλλιέργεια αφορούσε την καλλιέργεια ποικιλιών καταλλήλων για την συμμετοχή τους σε μείγματα (χαρμάνια) τσιγάρων ευρείας καταναλώσεως, όπως Σέρτικα Λαμίας, Τσεμπέλια Αγρινίου κ.λπ. που χαρακτηρίζονται πιο βαριά.

Η καλλιέργεια, από την εποχή της προετοιμασίας του χωραφιού και την φύτευση των σπορόφυτων που έχουν ήδη προετοιμασθεί, μέχρι την συγκομιδή στο χωράφι (σπάσιμο) και την βιοτεχνική προετοιμασία της συσκευασίας στο σπίτι (παστάλιασμα), αντιμετωπίζει πολλούς βιολογικούς εχθρούς και προβλήματα, απαιτώντας πολλές ώρες εργασίας και κατάλληλα «εργατικά χέρια». Αυτός είναι ο κύριος λόγος που οι οικογένειες των καπνοκαλλιεργητών είναι πολυμελείς. Πρέπει να σημειωθεί ιδιαίτερα ότι οι διάφορες εργασίες που ακολουθούσαν την συγκομιδή στο χωράφι, μέχρι την παράδοση στον έμπορο (παστάλιασμα, αρμάθιασμα, βελόνισμα κ.ά.), έχουν αναγνωρισθεί επίσημα από την UNESCO ως τμήμα της άυλης κληρονομιάς μας. Υπάρχουν δε πολλά λαογραφικά μουσεία στη χώρα μας που προβάλλουν ιδιαίτερα την ιδιομορφία της καπνοκαλλιέργειας.

Την μέχρι πρότινος οικονομική και εξαγωγική σημασία του καπνού δηλώνει και ο έλεγχος της όλης διαδικασίας παραγωγής και εμπορίου του που ασκούσε ο Ελληνικός Οργανισμός Καπνού που δημιουργήθηκε για τον σκοπό αυτό (παροχή οδηγιών

και γεωργικών φαρμάκων σε περιπτώσεις ασθενειών, έλεγχος και αδειοδότηση καλλιεργητών κοκ.). Η λειτουργία του Οργανισμού καταργήθηκε το 2003 λόγω των διαφόρων αρνητικών εξελίξεων της παραγωγής.

Ο καπνός ως προϊόν χρησιμοποιείτο από αρχαιοτάτων χρόνων τόσο για κάπνισμα όσο και για μάσημα (ταμπάκος). Με την πάροδο του χρόνου, η παραγωγή των τσιγάρων εξελίχθηκε αρχικά χωρίς και κατόπιν με φίλτρο, με τον σκοπό τον περιορισμό της απορρόφησης τοξικών ουσιών, τσιγάρου μέσω πίπας ή καπνού μέσω σιμπουκιού, ναργιλέ, πούρου, αυτοσχέδιου στριφτού κλπ.).

Οι ιατρικές έρευνες των τελευταίων δεκαετιών κατέληξαν στην διαπίστωση ότι το κάπνισμα αποτελεί την αιτία του καρκίνου των πνευμόνων και πολλών άλλων καρδιακών νοσημάτων. Γι' αυτό και προκάλεσαν την απαρχή λήψης μέτρων περιορισμού ή και καθολικής απαγόρευσης του καπνίσματος. Το γεγονός αυτό προκάλεσε σωρεία αντιδράσεων χωρίς αποτέλεσμα και κατέληξε θετικά στον περιορισμό των προβλημάτων υγείας που προκαλούσε. Παράλληλα όμως δημιούργησε μεγάλη αναστάτωση στον κόσμο των καπνιστών και αλλαγή βασικών τρόπων χρήσεως του καπνού. Πολλές καπνοβιομηχανίες έκλεισαν ή άλλαξαν μεθόδους παραγωγής και είδη παραγομένων προϊόντων. Το κάπνισμα μεταβλήθηκε σε «άτμισμα» με ηλεκτρονικό τσιγάρο, απαγορεύτηκε το κάπνισμα σε δημόσιους χώρους και κοινωνιακά μέσα, κλπ. Η καπνοκαλλιέργεια περιορίστηκε στο ελάχιστο, με αποτέλεσμα οι παραγωγοί να στραφούν σε άλλες προσφορότερες καλλιέργειες με ανάλογες αναδιατάξεις της οικονομίας τους.

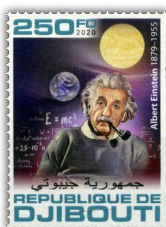
Γιάννης Σπαντιδάκης
Γεωπόνος - Κηποτέχνης

Καπνός ή Υγεία;

Μάχη ενάντια στο κάπνισμα

Ο Αϊνστάιν
κάπνιζε πίπα,...

...ο Τσόρτσιλ πούρο

...ενώ ο Ρούσβελτ
προτιμούσε το τσιγάρο.

Κλεοπάτρα Η βασίλισσα του Νείλου

Διάσημη βασίλισσα της Αιγύπτου, ονομαστή για την ομορφιά, το πνεύμα και την τόλμη της, που δοξάστηκε από την ιστορία και τη λογοτεχνία. Υπήρξε η τελευταία Φαραώ της Αιγύπτου και η τελευταία ηγεμών της Μακεδονικής δυναστείας των Πτολεμαίων, που κυβέρνησε την ιστορική χώρα από το 323 π.Χ. έως θανάτου του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Η Κλεοπάτρα Ζ' Φιλοπάτωρ γεννήθηκε το 69 π.Χ. στην Αλεξάνδρεια και ήταν κόρη του βασιλιά της Αιγύπτου Πτολεμαίου ΙΒ' του Αυλητή (117 - 51 π.Χ.). Μετά το θάνατο του πατέρα της συμβαίλευσε αρχικά με τον δεκάχρονο αδελφό της Πτολεμαίο ΙΓ' (51 - 47 π.Χ.), τον οποίο παντρεύτηκε για να τηρήσει το αιγυπτιακό έθιμο, και στη συνέχεια με τον έτερο αδελφό της Πτολεμαίο ΙΔ' (47 - 44 π.Χ.).

Η Κλεοπάτρα ήταν το μοναδικό μέλος της δυναστείας των Πτολεμαίων που μιλούσε αιγυπτιακά (οι Πτολεμαίοι μιλούσαν μόνο ελληνικά) και παρουσίαζε τον εαυτό της ως ενσάρκωση της θεάς Ίσιδας. Πανέξυπνη και ικανή πολιτικός, κατόρθωσε να φέρει την ευημερία και την ειρήνη στην αχανή επικράτειά της, που βρισκόταν σε δεινή θέση από τις συνεχείς εμφύλιες διαμάχες.

Για να πραγματοποιήσει τις φιλοδοξίες

της φρόντισε να διατηρήσει προνομιακές σχέσεις με τη Ρώμη, μέσα από τις συμμαχίες και τους έρωτές της με κορυφαία πρόσωπα της εποχής εκείνης. Έτσι, όταν ο Ιούλιος Καίσαρας έφθασε στην Αίγυπτο τον Οκτώβριο του 48 π.Χ., καταδιώκοντας τον Πομπήιο, η Κλεοπάτρα

βάλθηκε να τον σαγηνεύσει. Δεν ήταν και δύσκολο, καθώς ο σπουδαίος στρατηλάτης πήρε το μέρος της στην εσωτερική εμφύλια διαμάχη και αποκατέστησε την τάξη στο ταραγμένο βασίλειο της Αιγύπτου. Μαζί του η Κλεοπάτρα απέκτησε ένα γιο, τον Πτολεμαίο ΙΕ' Καισαρίωνα (47 π.Χ.), ο οποίος συμβαίλευσε μαζί της από το 44 έως το 30 π.Χ.

Η Κλεοπάτρα ακολουθούσε τον Ιούλιο Καίσαρα στη Ρώμη, αλλά μετά τη δολοφονία του το 44 π.Χ. επέστρεψε στην Αλεξάνδρεια. Το 41 π.Χ. ο Μάρκος Αντώνιος,

που διεκδικούσε το θρόνο της Ρώμης από τον Οκταβιανό (τον μετέπειτα Αύγουστο), συνήψε πολιτική συμμαχία με την Κλεοπάτρα και γρήγορα έγιναν εραστές. Τον έρωτά τους απαθανάτισε ο Σαίξπηρ στο αριστούργημά του «Αντώνιος και Κλεοπάτρα». Μαζί απέκτησαν τρία παιδιά: την

Κλεοπάτρα Σελήνη (40 π.Χ. - 6 μ.Χ.), τον Αλέξανδρο Ήλιο (40 π.Χ. - 29 ή 25 π.Χ.) και

Προτομή Κλεοπάτρας
και ως ενσάρκωση της θεάς Ίσιδας.

Με τον Ιούλιο Καίσαρα
(από την ταινία
"Κλεοπάτρα" του 1964).

Κλεοπάτρα και Αντώνιος

"Αντώνιος και
Κλεοπάτρα" του Σαίξπηρ

τον Πτολεμαίο Φιλάδελφο (36 - 29 π.Χ.).

Το 31 π.Χ. ο Μάρκος Αντώνιος και η Κλεοπάτρα ένωσαν τις δυνάμεις τους εναντίον του Οκταβιανού, αλλά στην καθοριστική ναυμαχία του Ακτίου (2 Σεπτεμβρίου) ηττήθηκαν και κατέφυγαν στην Αίγυπτο. Ο Οκταβιανός τους καταδίωξε και τον επόμενο χρόνο κατέλαβε την Αλεξάνδρεια. Ο Μάρκος Αντώνιος, εγκαταλειμμένος από τον στρατό του, αυτοκτόνησε.

Η Κλεοπάτρα προσπάθησε να ξελογιάσει και τον Οκταβιανό. Δεν τα κατάφερε όμως και αυτοκτόνησε και αυτή στις 12 Αυγούστου 30 π.Χ., για να μην κοσμήσει με την παρουσία της τον ρωμαϊκό θρίαμβο του εχθρού της. Όπως αναφέρει η παράδοση, διάλεξε ένα αρκετά πρωτότυπο τρόπο για να αυτοκτονήσει. Αφού ξάπλωσε στο μεγαλοπρεπέστατο κρεβάτι της, τοποθέτησε στο γυμνό στήθος της ένα φίδι (ασπίδα) και βρήκε σκληρό θάνατο από τα φαρμακερά δήγματα του. Η εκδοχή αυτή αμφισβητείται από σύγχρονους ιστορικούς και ειδικούς.

Με τη φιλοδοξία της, σε συνδυασμό με τη γοητεία της, η Κλεοπάτρα επηρέασε τη ρωμαϊκή πολιτική σε μία αποφασιστική περίοδο, και κατέληξε να αντιπροσωπεύει όσο

καμία άλλη γυναίκα στην αρχαιότητα, το πρότυπο της ερωτικής και μοιραίας γυναίκας. Ο καλύτερος επικήδειος γι' αυτήν γράφτηκε από τον Ρωμαίο ιστορικό Δίωνα Κάσσιο: «Η Κλεοπάτρα αιχμαλώτισε τους δύο μεγαλύτερους Ρωμαίους της εποχής της και εξαιτίας του τρίτου κατέστρεψε τον εαυτό της».

Η ζωή της Κλεοπάτρας ενέπνευσε πολλούς παλαιότερους και νεότερους ζωγράφους, όπως τους Ρούμπενς («Ο Θάνατος της Κλεοπάτρας», 1615), Ζαν Αντρέ Ρίξενς («Θάνατος της Κλεοπάτρας», 1874), Ζαν Λεόν Ζερόμ («Η Κλεοπάτρα στην πρώτη της συνάντηση με τον Καίσαρα» 1866), τους Λορέν, Τίεπολο, Νατουάρ, Καμπιάσο κ.ά., καθώς και πολλούς συγγραφείς.

Τα δύο κορυφαία θεατρικά έργα θεωρούνται τα «Αντώνιος και Κλεοπάτρα» του Σαίξπηρ (1606) και «Καίσαρ και Κλεοπάτρα» του Τζορτζ Μπέρναρντ Σο (1898). Το 1963, ο Αμερικανός σκηνοθέτης Τζόζεφ Μάνκιεβιτς μετέφερε στη μεγάλη οθόνη την ιστορία της Κλεοπάτρας, βασισμένος στις αρχαίες ιστορικές πηγές

(Πλούταρχος, Σουητώνιος, Αππιανός), με πρωταγωνιστές το κρηκτικό δίδυμο των Ρίτσαρντ Μπάρτον και Ελίζαμπεθ Τέιλορ.

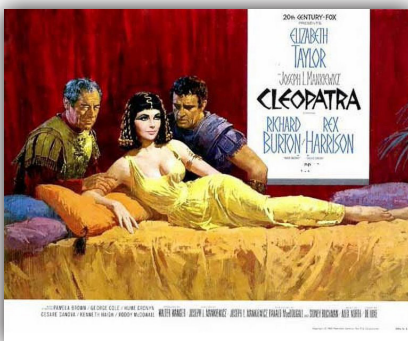
Παντελής Λεούσης

Ρούμπενς: «Θάνατος της Κλεοπάτρας».

Ελίζαμπετ Τέιλορ ως «Κλεοπάτρα» και Κλοντέτ Κολμπέρ ως «Βασίλισσα του Νείλου».

Αγαπητά μέλη

Μην αμελείτε την αποστολή της συνδρομής σας.

Είναι αυτή που κρατά ζωνάνο το σύλλογο και το περιοδικό μας.

Δύο σημαντικά γεγονότα στην ιστορία του Β' Παγκόσμιου Πολέμου ήταν οι μάχες του Ελ-Αλαμείν, που διεξήχθησαν από 1-27 Ιουλίου και 23 Οκτωβρίου - 11 Νοεμβρίου 1942, με σκοπό την κατάκτηση της Βόρειας Αφρικής. Ήρθαν αντιμέτωποι Γερμανοί και Ιταλοί, εναντίον Βρετανικών, Αυστραλιανών, Νοτιοαφρικανικών και Ινδικών δυνάμεων στην παράκτια κεντρική Αίγυπτο και με αποτέλεσμα μια κομβική νίκη των Συμμάχων. Αφού η Πρώτη Μάχη του Ελ-Αλαμείν της Αιγύπτου (150 μίλια δυτικά του Καΐρου), κατέληξε σε αδιέξοδο, η δεύτερη ήταν καθοριστική. Σηματοδότησε την αρχή του τέλους για τον Άξονα στη Βόρεια Αφρική. Ο χαρισματικός Στρατάρχης Έρβιν Ρόμελ, ο επονομαζόμενος και «Αλεπού της Ερήμου», ηττήθηκε ολοκληρωτικά από τους Συμμάχους, κάτι αναμενόμενο καθώς συμμαχική υλική υπεροχή τους του άφηναν λίγες πιθανότητες να συγκεντρώσει τις κατεστραμμένες δυνάμεις του.

Αφού οι Σύμμαχοι είχαν προκαλέσει σοβαρές ήττες στις ιταλικές δυνάμεις στη Βόρεια Αφρική, ο Ρόμελ επελέγη τον Φεβρουάριο του 1941 διοικητής των δυνάμεων του Άξονα στη Λιβύη. Τον Ιανουάριο του 1942 οι δυνάμεις του ξεκίνησαν μια νέα κίνηση προς τα ανατολικά, κατά μήκος της ακτής της Βόρειας Αφρικής, για να καταλάβουν τη Διώρυγα του Σουέζ. Μετά την απώλεια της Βεγγάζης τον Ιανουάριο, οι Σύμ-

μαχοί κράτησαν υπό τον έλεγχο τους Γερμανούς μέχρι τον Μάιο. Τότε οι γερμανικές και ιταλικές δυνάμεις κατάφεραν να καταστρέψουν το μεγαλύτερο μέρος της συμμαχικής δύναμης αρμάτων μάχης, να καταλάβουν το Τομπρούκ και να κινηθούν προς τα ανατολικά στην Αίγυπτο, φτάνοντας στη βρετανική άμυνα στο Ελ-Αλαμείν στις 30 Ιουνίου 1942.

Ο Ρόμελ επιτέθηκε σε αυτή την γραμμή την 1η Ιουλίου, αλλά την επόμενη μέρα ο Βρετανός διοικητής, στρατηγός Claude Auchinleck, αντεπιτέθηκε και αναπτύχθηκε μάχη φθοράς. Στα μέσα Ιουλίου, ο Ρόμελ βρισκόταν ακόμη στο Ελ-Αλαμείν, μπλοκαρισμένος, και μάλιστα είχε τεθεί σε άμυ-

να, τερματίζοντας έτσι την πρώτη μάχη. Οι Σύμμαχοι είχαν σταματήσει την προσπάθειά του να κατακτήσει την Αίγυπτο και να καταλάβει το κανάλι. Οι συμμαχικές απώλειες για αυτή την πρώτη μάχη ανήλθαν σε περίπου 13.250 νεκρούς ή τραυματίες από ένα σύνολο 150.000 στρατιωτών, ενώ για τον Άξονα οι νε-

κροί ήταν περίπου 10.000 ή τραυματίες από 96.000 στρατιώτες.

Αν και η υπεράσπιση του Ελ Αλαμείν ήταν επιτυχής, κρίθηκε ως δαπανηρή, γι' αυτό και ο Auchinleck ανακλήθηκε, για να διοριστεί αργότερα διοικητής των βρετανικών δυνάμεων στην Ινδία. Ο αντικαταστάτης του, ο στρατηγός Γουίλιαμ Γκοτ, σκοτώθηκε όταν το αεροσκάφος που τον μετέφερε κα-

Ο στρατηγός Μογκομερι. Πίσω του ο Χάρολντ Αλεξάντερ, Άγγλος στρατάρχης στον Β' Π.Π.

ταρρίφθηκε, ανοίγοντας έτσι το δρόμο στον Μπέρναρντ Μοντγκόμερι να αναλάβει τη διοίκηση της Συμμαχικής Όγδης Στρατιάς στη Βόρεια Αφρική. Με τον Ρόμελ σε άμυνα, ο Μοντγκόμερι βρήκε τον απαραίτητο χρόνο για να δημιουργήσει έναν αρκετά μεγάλο στρατό, προετοιμάζοντας μια νέα επίθεση: τη Δεύτερη Μάχη του Ελ-Αλαμίν.

Οι Σύμμαχοι είχαν χτίσει μια αμυντική γραμμή στο Ελ-Αλαμίν επειδή η Κοιλότητα Κατάρ στα νότια (Qattara, αλμυρή έρημος καλυμμένη με αμμόλοφους) ήταν αδιάβατη για τις μηχανοποιημένες δυνάμεις. Ένα ασφυκτικά στενό σημείο εμπόδιζε τα γερμανικά πάντζερ από το να επιχειρήσουν στην νότια πλευρά τους που προτιμούσαν. Τώρα που οι Σύμμαχοι είχαν προχωρήσει στην επίθεση, το προτεινόμενο πεδίο μάχης ταίριαζε επίσης στη Συμμαχική Στρατιά, η κύρια δύναμη της οποίας βρισκόταν σε σχηματισμούς πυροβολικού και πεζικού.

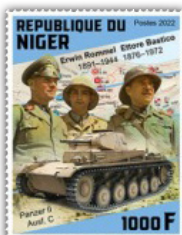
Μέχρι τα μέσα Οκτωβρίου 1942, ο Μοντγκόμερι μπορούσε να αναπτύξει περίπου τον διπλάσιο αριθμό ανδρών και αρμάτων μάχης από αυτά που ήταν διαθέσιμα στον γερμανο-ιταλικό στρατό του Ρόμελ. Οι Βρετανοί απολάμβαναν επίσης το ανεκτίμητο πλεονέκτημα της αεροπορικής υπεροχής τους. Έχοντας επίγνωση ότι μια επίθεση ήταν επικείμενη, ο Ρόμελ είχε

προετοιμάσει την άμυνά του όσο καλύτερα μπορούσε, σπέρνοντας εκατοντάδες χιλιάδες νάρκες κατά αρμάτων και προσωπικού κατά μήκος του μετώπου του, για να επιβραδύνει κάθε Συμμαχική προέλαση.

Αυτή την περίοδο, λίγο πριν ξεκινήσει η βρετανική επίθεση, ο Ρόμελ ασθένησε και επέστρεψε στη Γερμανία για να αναρρώσει, με τη διοίκηση να περνά σε έναν υφιστάμενο.

Το σχέδιο του Μοντγκόμερι περιλάμβανε μια επίθεση αντιπερισπασμού προς το νότο, με αιχμή του δόρατος τα Ελεύθερα Γαλλικά στρατεύματα, που θα ανάγκαζε τον Ρόμελ να χωρίσει τη δύναμή του. Η κύρια επίθεση θα ερχόταν στον βόρειο τομέα, κοντά στην ακτή. Οι Σύμμαχοι θα εισέβαλαν στη γραμμή του Άξονα και θα τους ανάγκαζαν να αντεπιτεθούν, οπότε οι Σύμμαχοι θα εξουδετέρωναν την επιθετική ικανότητα του εχθρού.

Τη νύχτα της 23ης προς την 24η Οκτωβρίου ένα φράγμα από περισσότερα από 800 όπλα προανήγγειλε την επίθεση. Βρετανοί σκαπανείς, ακολουθούμενοι από πεζικό και άρματα μάχης, προπορεύτηκαν για να καθαρίσουν μονοπάτια μέσα από τα ναρκοπέδια. Παρόλο που οι διοικητές του Άξονα αιφνιδιάστηκαν από τη βία της επίθεσης, η πρόοδος της Όγδης Στρατιάς ήταν οδυνηρά αργή και τα συμμαχικά τεθωρακισμένα δεν

Ο Ρόμελ με τον Ιταλό "συνεταίρο" του (δεξιά)

Επτόρε Μπάστικο, στρατηγός των ιταλικών δυνάμεων του Άξονα.

"150 χρόνια Σταυρός της Βικτωρίας". "Ελ-Αλαμίν 1942"

Εικόνες από τη ζωή των στρατιωτών που συμμετείχαν στη Μάχη του Ελ Αλαμίν.

κατάφεραν να αντιμετωπίσουν τον εχθρό. Ο Ρόμελ, εν τω μεταξύ, προχώρησε σε δυναμικές αντεπιθέσεις.

Για λίγο φαινόταν ότι ο Άξονας θα μπορούσε να σταματήσει τη βρετανική επίθεση. Τα γερμανικά ναρκοπέδια και τα ακριβή αντιαρματικά πυρά προκάλεσαν έναν αυξανόμενο αριθμό συμμαχικών απωλειών. Αλλά η πρόοδος του πεζικού, ειδικά των Μεραρχιών της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας, άνοιξε διαδρόμους μέσω της άμυνας του Άξονα που οι Βρετανοί μπορούσαν να εκμεταλλευτούν.

Στις 2 Νοεμβρίου ο Ρόμελ έδωσε σήμα στον Αδόλφο Χίτλερ ότι η μάχη είχε χαθεί. Αν και αρχικά αρνήθηκε την άδεια να υποχωρήσει, ο Ρόμελ άρχισε να αποσύρει τις γερμανικές μονάδες του, αφήνοντας τους Ιταλούς συμμάχους του που δεν είχαν μηχανοκίνητα μέσα, να «σφουγγαρίζονται» από τους Συμμάχους. Μέχρι τις 4 Νοεμβρίου τα μηχανοκίνητα μέσα του Άξονα ήταν σε πλήρη υποχώρηση και, λόγω της αργής βρετανικής παρακολούθησης, τους επετράπη να διαφύγουν σχεδόν αλώβητα. Αυτό ωστόσο ήταν περιορισμένης στρατηγικής σημασίας, επειδή η συμμαχική νίκη στο Ελ-Αλαμίν επιβεβαιώθηκε από την Operation Torch (Επιχείρηση Πυρός), την μεγάλη συμμαχική αμφίβια επιχείρηση στη γαλλική Βόρεια Αφρική κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου που ξεκίνησε στις 8 Νοεμβρίου 1942, με την απόβαση 107.000 βρετανικών και αμερικανικών στρατευμάτων στην Καζαμπλάνκα του Μαρόκου και στις αλγερινές πόλεις Αλγέρι και Οράν. Οι δυνάμεις του Άξονα συμπίεζονταν τώρα στη συμμαχική μέγγενη. Ήταν η τελευταία μεγά-

λη νίκη που θα έβλεπαν στο θέατρο των επιχειρήσεων. Η εκδίωξή τους από τη Βόρεια Αφρική ήταν μόνο θέμα χρόνου. Ήταν η νίκη που έκανε τον Μοντγκόμερι εθνικό ήρωα, αλλά ήταν επίσης μια τεράστια τόνωση του βρετανικού ηθικού, που ήταν τόσο απαραίτητο μετά από τόσες ήττες. Ήταν πραγματικά ένα σημείο καμπής.

Στις επιχειρήσεις συμμετείχε και τμήμα του ελληνικού εκστρατευτικού σώματος της Μέσης Ανατολής με την 1η Ταξιαρχία υπό τον συνταγματάρχη Πausανία Κατσώτα, η οποία υπαγόταν στη βρετανική 50ή Μεραρχία. Από τις 19 ως τις 23 Οκτωβρίου συμμετείχε σε εικονικές επιθέσεις στον νότιο τομέα, ενταγμένες στο σχέδιο παραπλάνησης του αντιπάλου. Επίσης, εκτέλεσε πολλές περιπολίες και νυχτερινές επιχειρήσεις προξενώντας σημαντικές απώλειες στον εχθρό.

Το διάστημα 23 Οκτωβρίου - 3 Νοεμβρίου εκτέλεσε πολλές επιδρομές εναντίον των εχθρικών γραμμών. Μετά την έναρξη της γερμανικής υποχώρησης, η 1η ελληνική Ταξιαρχία ανέλαβε την καταδίωξη του εχθρού στον τομέα της, προελαύνοντας σε βάθος 100 χιλιομέτρων.

Οι απώλειες στη δεύτερη μάχη του Ελ-Σλαμίν ήταν: Άξονας, 9.000 νεκροί, 15.000 τραυματίες και 30.000 αιχμάλωτοι, από δύναμη 110.000 στρατιωτών. Οι Σύμμαχοι είχαν 4.800 νεκρούς και 9.000 τραυματίες, από 195.000 στρατιώτες. Οι απώλειες των ελληνικών δυνάμεων ανήλθαν σε 6 αξιωματικούς και 83 οπλίτες νεκρούς, και 26 αξιωματικούς και 202 οπλίτες τραυματίες.

Παντελής Λεούσης

Οι Αυστραλιανές δυνάμεις έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη νίκη των Συμμάχων,....

...όπως και οι Νεοζηλανδοί.

"Οι Σύμμαχοι αποβιβάζονται στη βόρεια Αφρική το 1942" για την τελική νίκη.

"Οι Σύμμαχοι προχωρούν (στις ερήμους) του Ελ-Αλαμίν".

Κουμανταρία Το γλυκό κρασί της Κύπρου

Η κουμανταρία (ή κουμανδαρία) είναι ένα επιδόρπιο γλυκό κρασί, γλυκό σαν λικέρ, με πλούσια γεύση, άρωμα και ιστορία. Πολλοί το αποκαλούν «Το κρασί των θεών και των βασιλιάδων». Σύμφωνα με το βιβλίο Guinness η κουμανταρία θεωρείται από τα αρχαιότερα κρασιά που παρήχθησαν παγκοσμίως και κατέχει το ρεκόρ του παλαιότερου προϊόντος με ονομασία προέλευσης που κατοχύρωσε η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σύμφωνα με την παράδοση, η κουμανταρία πήρε το όνομά της από τους σταυροφόρους ιππότες του 13ου αιώνα και ότι το 1223 ο βασιλιάς της Γαλλίας Φίλιππος αποκάλυψε την Κουμανταρία «Απόστολο των κρασιών», ρήση που συνέβαλε να γίνει έκτοτε γνωστή σε όλη την Ευρώπη με αυτό το όνομα. Άλλοι θρύλοι θέλουν το συγκεκριμένο κρασί να αγαπήθηκε πολύ από τον βασιλιά Ριχάρδο τον Λεοντόκαρδο της Αγγλίας, ο οποίος στον γάμο του το αποκάλυψε «το κρασί των βασιλιάδων και τον βασιλιά των κρασιών».

Η Κουμανταρία παράγεται στην περιοχή της Κουμανδαρίας της Κύπρου, στους πρόποδες της οροσειράς Τροόδου. Η τεκμηριωμένη παραγωγή παρουσία της στην Κύπρο από το ανάγεται στο 800 π.Χ., αλλά εντατικοποιήθηκε και συστηματοποιήθηκε με τη σημερινή της ονομασία κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας, όταν η περιοχή παραγωγής της ανήκε σε λατινικά μοναστικά τάγματα.

Παράγεται από λιαστά (ημισταφιδωμένα) σταφύλια. Ιδού πώς περιγράφει την όλη διαδικασία ένας παραγωγός κουμανταρίας από το χωριό Δωρός, ένα από τα πιο γνωστά κρασοχώρια της Κύπρου, που βρίσκεται 25 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Λεμεσού.

«Το πρώτο πράγμα που κάνουμε είναι να αφήσουμε περισσότερο τα σταφύλια να ωριμάσουν στους αμπελώνες. Το δεύτερο,

που έχει και το μεγαλύτερο ρίσκο είναι να τα βάζουμε κάτω από τον ήλιο για δέκα ημέρες, οπότε αν δεν έχουμε ήλιο, ή εάν έχουμε συννεφιά, ή ομίχλη ή βροχή, αυτό θα είναι μια καταστροφή για την παραγωγή».

Το κλίμα του νησιού βοηθάει στην παραγωγή των σταφυλιών αλλά και στην διαδικασία για την παραγωγή αυτού του κρασιού.

Η κουμανταρία παράγεται με μια συγκεκριμένη συνταγή και έχει προστατευόμενο όνομα, ως μοναδικό προϊόν της Κύπρου παγκοσμίως. Η σύστασή της περιλαμβάνει μέλι, βότανα, βανίλια, μπαχαρικά, αποξηραμένα φρούτα και μια σύνθετη και γλυκιά γεύση. Το ξεχωριστό στοιχείο στην παραγωγή της κουμανταρίας

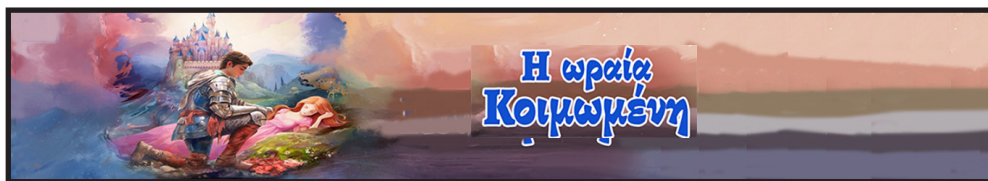
είναι ότι για την δημιουργία της, μετά το μάζεμα των σταφυλιών αυτά αφήνονται στον ήλιο για 10 μέρες για να βγάλουν τα σάκχάρά τους. Το κρασί που παράγεται παλαιώνει για δύο χρόνια σε δρύινα βαρέλια, κατόπιν εμφιαλώνεται, και όσο περνούν τα χρόνια το υγρό αποκτά ένα κεχριμπαρένιο χρώμα και εντείνεται το γλυκό και παχύρρευστο στοιχείο του.

Περίπου 14 χωριά έχουν την άδεια να παράγουν κουμανταρία κάθε Σεπτέμβριο και μεγάλο μέρος της παραγωγής της εξάγεται στην Ρωσία, σε ποσοστό 75%, ενώ εξαγωγές γίνονται και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Και φυσικά, οι τουρίστες φεύγοντας από το νησί έχουν μαζί τους ένα μπουκάλι κουμανταρίας.

Πολλοί υποστηρίζουν ότι η Κύπρος είναι περιοχή όπου παράχθηκαν τα αρχαιότερα κρασιά στην Ευρώπη. Ιδιαίτερα για την παραγωγή ξεχωριστών γλυκών οίνων, η ποιότητα του καλλιέργησιμου υπεδάφους που διαθέτει η Κύπρος μαζί με τον άπλετο ήλιο, αποτελούν ασφαλώς έναν ασυναγώνιστο συνδυασμό.

Λ. Τ.

Μια φορά και έναν καιρό, ζούσε ένας βασιλιάς και μία βασίλισσα που επιθυμούσαν πάρα πολύ να αποκτήσουν ένα παιδί. Κάποια μέρα και αφού είχε περάσει πολύς καιρός, η βασίλισσα πήγε για μπάνιο στην λίμνη κι ενώ καθόταν πλάι στο νερό, βγήκε ένας βάτραχος, την πλησίασε και της είπε: «Η επιθυμία σας θα γίνει πραγματικότητα! Πριν περάσει ένας χρόνος θα αποκτήσετε μία κόρη!». Πράγματι πριν περάσει ένας χρόνος η βασίλισσα γεννήσε ένα πανέμορφο κορίτσκι.

Ο βασιλιάς για να γιορτάσει την γέννηση της κόρης του αποφάσισε να διοργανώσει μια μεγάλη γιορτή. Κάλεσε τους συγγενείς και τους φίλους, αλλά και τις νεράιδες, οι οποίες θα προέβλεπαν το παιδί με όλες τις χάρες και τις αρετές του κόσμου. Στο βασίλειο υπήρχαν δεκατρείς νεράιδες, αλλά στο παλάτι υπήρχαν μόνο δώδεκα χρυσά σερβίτσια και έτσι αποφασίστηκε να μη καλέσουν την μία.

Η γιορτή τελέστηκε με κάθε μεγαλοπρέπεια. Στο τέλος οι νεράιδες σηκώθηκαν η μία μετά την άλλη και δώρισαν στο παιδί τις θαυματουργές τους χάρες: η μία την εργατικότητα, η άλλη την ομορφιά, η τρίτη τον πλούτο, και αφού ολοκληρώθηκαν οι ευχές, το παιδί είχε ότι μπορούσε να ευχηθεί κανείς σε αυτό τον κόσμο. Μόλις έδωσε την χάρη της

και η ενδέκατη, μπήκε ξαφνικά στον χώρο της γιορτής η δεκατη-τρίτη. Ήταν πολύ θυμωμένη που δεν την είχαν καλέσει και είχε έρθει για να εκδικηθεί! Χωρίς να χαιρετήσει ή να κοιτάξει κανέναν, φώναξε: «όταν η κόρη του βασιλιά γίνει δεκαέξι χρονών, θα τρυπηθεί από μία βελόνα από ένα αδράχτι και θα πέσει νεκρή!». Χωρίς να πει άλλη κουβέντα γύρισε και έφυγε από την αίθουσα. Όλοι τρόμαξαν και έμειναν άφωνοι... Όμως τότε ξεπρόβαλε η δωδέκατη νεράιδα, η οποία ακόμη δεν είχε δώσει το δώρο της. Καθώς δεν μπορούσε να ακυρώσει την κακιά ευχή, παρά μόνο να την ελαφρύνει, είπε «Δεν θα είναι όμως θάνατος, αλλά η βασιλοπούλα θα κοιμηθεί βαθιά για πολλά χρόνια και θα ξυπνήσει με το πρώτο φιλί της αγάπης!». Ο βασιλιάς ο οποίος ήθελε να προστατέψει το παιδί του από το κακό που το περίμενε, έδωσε εντολή να καταστρέψουν όλα τα αδράχτια στο βασίλειο του.

Το κορίτσι μεγάλωνε και είχε πάρει όλες τις χάρες που του χάρισαν οι νεράιδες. Ήταν τόσο όμορφο, υπάκουο, ευγενικό και έδειχνε σε όλους κατανόηση. Δεν υπήρχε άνθρωπος που να μην το αγαπάει. Μόλις έγινε δεκαέξι χρονών, το πρωί των γενεθλίων της ήταν μόνη της στο παλάτι καθώς ο βασιλιάς

Το αδράχτι...

Το βασιλόπουλο.

Το αίσιο τέλος.

Η κακιά Νεράιδα, η γιαγιά με το αδράχτι, το βασιλόπουλο και η γαμήλια γιορτή.

και η βασίλισσα έλειπαν. Τότε από περιέργεια αποφάσισε να επισκεφθεί όλα τα μέρη του παλατιού, τα δωμάτια και τις αποθήκες που δεν είχε ξαναδεί, για να φτάσει τελικά σε έναν παλιό πύργο. Ανέβηκε την παλιά κυκλική σκάλα και έφτασε σε μία μικρή πόρτα. Όταν άνοιξε η πόρτα φανερώθηκε ένα δωμάτιο όπου καθόταν μία γριούλα και έγνεθε μαλλί. «Καλημέρα γιαγιούλα» είπε η βασίλοπούλα «τι κάνεις εκεί πέρα;» «Γνέθω» είπε η γριά και κούνησε ελαφρά το κεφάλι για να χαιρετίσει. «Τι πράγμα είναι αυτό το οποίο χοροπηδάει τόσο περίεργα;» ρώτησε το κοριτσάκι που ήθελε να μάθει να γνέθει. Αλλά μόλις πλησίασε το χέρι της στο αδράχτι τρύπησε το δάχτυλό της και αμέσως ζαλίστηκε, έπεσε στο κρεβάτι το οποίο βρισκόταν στο δωμάτιο και κοιμήθηκε βαθιά. Ο ύπνος αυτός εξαπλώθηκε σε όλο το παλάτι όπως και ο μύθος της ωραίας κοιμωμένης...

Τα χρόνια πέρασαν και μετά από καιρό ένα βασιλόπουλο ήρθε στη χώρα και άκουσε από έναν γέρο να λέει για τους θάμνους με τα αγκάθια που είχαν με τα χρόνια μεγαλώσει και που έκρυβαν το παλάτι της ωραίας κοιμωμένης.

Το βασιλόπουλο πέρασε τους θάμνους, έφτασε στον πύργο και άνοιξε την πόρτα της μικρής κάμαρας στην οποία βρισκόταν η βασίλοπούλα που ήταν ξαπλωμένη και κοιμόταν. Η βασίλοπούλα ήταν τόσο όμορφη που ο νεαρός έσκυψε και της έδωσε ένα φιλή. Μόλις την φίλησε η κοπέλα άνοιξε τα μάτια της, ξύπνησε και κοίταξε γλυκά τον νέο.

Μετά κατέβηκαν μαζί τις σκάλες, ενώ ο ένας μετά τον άλλον ξυπνούσαν και οι υπόλοιποι: ο βασιλιάς, η βασίλισσα, όλοι οι αυλικοί και κοιτούσαν ο ένας τον άλλον απορημένοι. Τα αλογα στην αυλή ανασηκώθηκαν για να ξεμουδιάσουν, τα περιστέρια στη σκεπή έβγαλαν τα κεφάλια τους από τις φτερούγες, κοίταξαν τριγύρω και άρχισαν να πετάνε, η φωτιά στην κουζίνα ξαναζωντάνεψε, το φαγητό συνέχισε να ψήνεται. Σύντομα ορίστηκαν οι γάμοι του βασιλόπουλου με την βασίλοπούλα και οι δυο τους έζησαν μαζί ευτυχισμένοι.

Το παραμύθι έχει μεταφερθεί στην σκηνή και στον μουσικό κόσμο από τον Τσαϊκόφσκι και άλλους διάσημους συνθέτες, καθώς και στον κινηματογράφο, με πιο διάσημη την κινηματογραφική διασκευή του Ουόλτ Ντίσνεϋ, με χαρακτήρες όπως η πριγκίπισσα Αυγή, ο πρίγκιπας Φίλιππος, η Μαγκκούφισσα (εναλλακτικά ονόματα: Κακίστρω, Δράκαινα, Μαλέφισεντ), τις νεράιδες, το κοράκι, τα τέρατα, τον βασιλιά και την βασίλισσα.

Αυτό το κλασικό παραμύθι δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά το 1697 από τον Γάλλο Σαρλ Περώ (Charles Perrault) και οι Αδελφοί Γκριμ το αναδημοσίευσαν αργότερα ως Dornröschen (Κοιμωμένη). Ωστόσο, η κεντρική ιστορία είναι πολύ παλαιότερη, καθώς υπάρχει μια εκδοχή της στο μεσαιωνικό γαλλικό έργο Perceforest, που γράφτηκε ανάμεσα στο 1330 και 1344.

Λάκης Τσάκωνας

Η πανέμορφη βασίλοπούλα (σύμφωνα με τον Ντίσνεϊ).

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Μετά την κυκλοφορία του βιβλίου "Εγχειρίδιο του Θεματικού Φιλοτελισμού", της γνωστής έκδοσης του συλλόγου μας, τα κείμενα της παρούσας στήλης αναπαράγονται από αυτό.

Γραμματόσημα χωρίς οδόντωση

Τα γραμματόσημα χωρίς οδόντωση χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Αυτά που κυκλοφόρησαν τα ιστορικά χρόνια των γραμματοσήμων, όταν ακόμα δεν είχε επινοηθεί η οδόντωση.

2. Αυτά που τα Ταχυδρομεία παρήγαγαν για ταχυδρομική χρήση μόνο χωρίς οδόντωση, προφανώς για εμπορικούς σκοπούς. Τέτοιες εκδόσεις, π.χ., έχουμε αρκετές στη Ρωσία, ιδιαίτερα τα πρώτα χρόνια μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση.

3. Αυτά που παρήχθησαν τυχαία διότι ξέφυγαν από την διατρητική μηχανή κατά την διαδικασία παραγωγής τους στο εργο-

στάσιο. Σε αυτή την κατηγορία μπορεί να υπαχθούν και εκείνα που είναι χωρίς οδόντωση σε μία πλευρά.

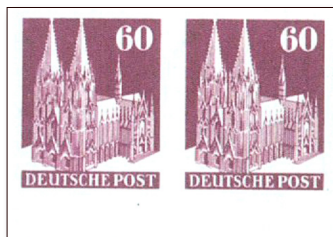
4. Αυτά που τα Ταχυδρομεία παρήγαγαν με οδόντωση, αλλά και χωρίς οδόντωση, ως φιλοτελική ποικιλία, για καλύτερο εμπορικό αποτέλεσμα. Η πρώην Σοβιετική Ένωση έχει και σε αυτή την περίπτωση αρκετά παρόμοια παραδείγματα. Χαρακτηριστική είναι και η περίπτωση της Ουγγαρίας, όπου τα ταχυδρομεία της επί αρκετές δεκαετίες διέθεταν μία σειρά χωρίς οδόντωση για κάθε αγορά δέκα σειρών με οδόντωση.

5. Εκείνα που εκτυπώθηκαν εκτός διαδικασίας

παραγωγής των κανονικών γραμματοσήμων, με προορισμό να προσφερθούν σε προσωπικό-

Γραμματόσημα χωρίς οδόντωση, όπως τα ανωτέρω, που εκδόθηκαν για φιλοτελικούς σκοπούς, καλό είναι να αποφεύγονται.

Ταχυδρομεία χωρών με σοβαρή εκδοτική πολιτική δίνουν σχεδόν πάντα αξιοποιήσιμα γραμματόσημα χωρίς οδόντωση. Πάντως, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να χρησιμοποιούνται με φειδώ, εφ' όσον η εικόνα τους δεν προσφέρει τίποτα περισσότερο από εκείνη των οδοντωτών.

τητες, και που δεν έχουν δικαίωμα ταχυδρομικής χρήσης.

6. Τα χωρίς οδόντωση που εκδίδουν ταχυδρομεία χωρίς σοβαρή εκδοτική πολιτική, όπως αφρικανικές πρώην γαλλικές αποικίες, ασιατικές (Βόρειος Κορέα και άλλες) ή χώρες της Λατινικής Αμερικής. Τα γραμματόσημα αυτά εκδίδονται σε ποσότητες, διατίθενται σε εμπόρους και σε κάθε ενδιαφερόμενο, σε όλο τον κόσμο. Το διαδίκτυο έχει κατακλυσθεί από παρόμοια non dentelés, σε ζεύγη, πολλαπλά ή και φύλλα! Μπορείτε να τα αποκτήσετε στην τιμή μερικών ευρώ.

Τα γραμματόσημα χωρίς οδόντωση έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά με τα κανονικά, τα οδοντωτά γραμματόσημα, και εκτυπώνονται σε φύλλα ίδιου αριθμού και μεγέθους με αυτά.

Από όλες τις παραπάνω εκδόσεις, τα μόνα “νωδά” γραμματόσημα που μπορούμε να αξιοποιήσουμε θεματικά είναι των περιπτώσεων 1, 2 και 3. Τα πρώτα για τον ευνόητο λόγο ότι δεν υπάρχουν σε άλλη μορφή, τα δεύτερα διότι εκδόθηκαν μόνο χωρίς οδόντωση και τα τελευταία διότι πρόκειται για ποικιλίες που υπάγονται στα σφάλματα κατά τη διαδικασία παραγωγής των γραμματοσήμων.

Τα γραμματόσημα της περίπτωσης 4 δεν είναι απόλυτα απαγορευμένα και θα μπορούσαν να γίνουν ανεκτά σε ένα έκθεμα. Όμως, ποιος είναι ο λόγος που θα προτιμήσουμε να βάλουμε ένα ουγγρικό non dentelé, π.χ., στη θέση ενός dentelé; Ασφαλώς για να εντυπωσιάσουμε. Ποιος όμως θα εντυπωσιαστεί όταν γνωρίζει ότι αυτή η δήθεν “ποικιλία” στοιχίζει 2-3 ή 5 ευρώ και ότι βρίσκεται σε ποσότητες στα χέρια φιλοτελιστών και εμπόρων; Αντίθετα, ένα non dentelé που έγινε τυχαία στο εργοστάσιο, για να φτάσει επάνω στη σελίδα ενός εκθέτη χρειάστηκε μακροχρόνια αναζήτηση και δαπάνη αρκετών δεκάδων ευρώ. Επόμενο λοιπόν να εντυπωσιάσει.

Σε ότι αφορά τα γραμματόσημα της περίπτωσης 5, δεν χρειάζεται να γίνει λόγος.

Εφ’ όσον εκ προοιμίου δεν έχουν τη δυνατότητα γραμματοσήμανσης, είναι ευνόητο ότι δεν έχουν θέση στη συλλογή μας.

Τέλος, για τα non dentelés της τελευταίας περίπτωσης (6), υπάρχει μία και μόνο συμβουλή: Μακριά! Η αγορά τους συνεπάγεται χαμένα λεφτά και αντίθετο από το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

Ωστόσο, και με βάση ότι ένα γραμματόσημο χωρίς οδόντωση δεν προσφέρει τίποτα περισσότερο θεματικά, αντιλαμβανόμαστε ότι η χρήση των non dentelés πρέπει να γίνεται με μεγάλη φειδώ. Χρησιμοποιούμε μόνο καλά κομμάτια για να ανεβαίνει η «αξία του υλικού», αλλά και να εμπλουτίζεται η ποικιλία του.

Για την ιστορία, αναφέρουμε ότι στη Γαλλία, για κάθε έκδοση γραμματοσήμου εκτυπώνονται 100 τεμάχια χωρίς οδόντωση, ή 200 αν είναι μικρού σχήματος.

Σφάλματα γραμματοσήμων Σφάλματα σχεδίου

Στη φάση του σχεδιασμού των γραμματοσήμων γίνονται αρκετές φορές λάθη, από ανεπαίσθητα έως κραυγαλέα. Στα μικρά λάθη κατατάσσονται η έλλειψη ενός γράμματος, η λάθος ορθογραφία μιας λέξης, κενά αδικαιολόγητα μεταξύ γραμμάτων. Στα χονδροειδή συναντάμε λανθασμένους χάρτες, η παρουσία μιας προσωπικότητας στη θέση μιας άλλης, ένα έργο, μουσικό (παρτιτούρα) ή λογοτεχνικό που αναφέρεται ως έργο άλλου... Συνηθισμένη είναι και η λάθος χρονολογία γέννησης ή θανάτου ενός προσώπου.

Παρά το γεγονός ότι από τη φάση της σχε-

Στην Ουγγαρία, για κάθε 10 σειρές με οδόντωση, αγοράζεις και μία χωρίς οδόντωση.

Ο συνθέτης Ρόμπερτ Σούμαν με φόντο μουσική του Σούμπερτ! Νέα έκδοση (δεξιά) αποκατέστησε το σωστό.

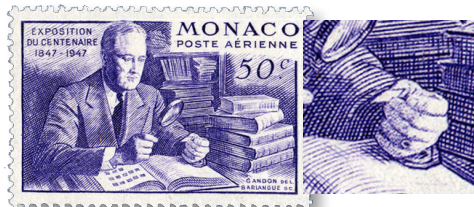
Έκδοση 1994 "Θρύλοι της Δύσης". Αντί του Bill Pickett, εικονίστηκε ο αδελφός του Ben. Επανεκτυπώθηκαν 20 εκτομμύρια νέα φυλλαράκια των 20, με το σωστό (δεξιά).

Λεζάντα: "Ολόκληρη η χώρα είναι κόκκινη". Εντούτοις, η κινέζικη Φορμόζα (για τους Κινέζους), έμεινε άσπρη. Αποσύρθηκε αμέσως μόλις έγινε αντιληπτό. Στις Φιλιππίνες, ο καταρράκτης του Vernal "βαφτίστηκε" κατά λάθος σε "Pagsanjan".

Ο Ρώσος συνθέτης Γκλίνκα (1804-1857). Οι Ρουμάνοι θέλησαν να τον ...γεννήσουν ένα χρόνο πριν!

Ο πρόεδρος Ρουσβελτ ...εξαδάκτυλος. Και όμως, δεν ήταν!

δίασης του γραμματοσήμου μέχρι την τελική εκτύπωση το "σφάλμα" περνά από πολλά χέρια και μάτια, εντούτοις δεν είναι λίγες οι φορές που το λάθος γραμματόσημο φτάνει μέχρι τα γκισέ. Είναι γνωστό ότι ακόμα και μετά την παράδοση των έτοιμων γραμματοσήμων από το εργοστάσιο, υπάρχουν ταχυδρομικοί υπάλληλοι επιφορτισμένοι με τον έλεγχο τους πριν τη χρήση τους. Δεν είναι ωστόσο λίγοι που, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, καταφέρνουν να δισχετεύσουν μερικά στην αγορά. Οι αγοραστές βρίσκονται εύκολα και η αξία τους μεγάλη!

Υπάρχουν σφάλματα που εκδίδονται σε μεγάλα τιράζ, και επομένως είναι φτηνά και βρίσκονται εύκολα (π.χ. ή δική μας "Τύρινθος" και "Τύρινθος"). Όταν περιλαμβάνονται στη συλλογή μας, μπορεί να μην εντυπωσιάζουν για τη σπανιότητά τους, έχουν όμως θετικό αντίκτυπο όταν σχολιάζονται σωστά. Τα άλλα, τα σπάνια, λίγοι έχουν τη δυνατότητα να τα αποκτήσουν. Υπάρχουν συνήθως σε ελάχιστα αντίτυπα, η ζήτησή τους είναι τεράστια - κυρίως από "κυνηγούς σφαλμάτων" - και οι τιμές τους στις δημοπρασίες συχνά απλησίαστες. Ωστόσο, παρά τα προβλήματα απόκτησής τους, δεν είναι λίγες οι θεματικές συλλογές που τα περιλαμβάνουν.

Ταξίδι του Ιταλού προέδρου Γκρόνκι στο Περού. Ο χάρτης της χώρας παρουσιάστηκε με μικρότερες διαστάσεις από τις πραγματικές. Έγινε σκάνδαλο, το γραμματόσημο αποσύρθηκε και εκδόθηκε καινούργιο.

Σφάλματα εκτύπωσης

Τα σφάλματα κατά την εκτύπωση και οδόντωση των γραμματοσήμων είναι τα περισσότερα και τα συνηθέστερα. Συναντώνται σε μεγάλη ποικιλία και έχουν -και αυτά- ιδιαίτερο συλλεκτικό ενδιαφέρον.

Τα πιο συνηθισμένα σφάλματα εκτύπωσης είναι:

- Ελλιπής εκτύπωση, η οποία μπορεί να χαρακτηρίζεται από παράλειψη ολόκληρης ή μέρους μιας εικόνας, μέρους ή ολόκληρου κειμένου, έλλειψη ενός ή περισσότερων χρωμάτων.

- Διπλή εκτύπωση
- Μετατοπισμένο χρώμα εκτύπωσης,
- Ανεστραμμένο ή μετατοπισμένο κέντρο.
- Ολική ή μερική ελλιπής επισήμανση, μετατοπισμένη ή ανεστραμμένη.

- Μετατοπισμένη ή ελλιπής οδόντωση, κτλ.

Περιττό να αναφέρουμε πόσο εντυπωσιακά είναι τα περισσότερα από αυτά τα σφάλματα όταν εκτίθενται στις συλλογές μας. Αρκεί να είναι εύκολα ορατά και να μην είναι απλώς “υποψίες σφαλμάτων”. Ένα μαύρο στίγμα, για παράδειγμα, που ανακαλύψαμε σε ένα γραμματόσημο, δεν πρόκειται να συγκινήσει κανένα όταν εκτίθεται. Αντίθετα, θα θεωρηθεί ότι προσπαθούμε να εντυπωσιάσουμε με το τίποτα.

Μία σωστή περιγραφή του σφάλματος που παρουσιάζουμε, που θα περιλαμβάνει και το τεχνικό πρόβλημα εξαιτίας του οποίου δημιουργήθηκε, θα αποδείξει σε κριτές και κοινό ότι είμαστε καλά “διαβασμένοι”.

Έλλειψη ενός ή περισσότερων χρωμάτων

Διπλή εκτύπωση

Ανεστραμμένο κέντρο:

Μετατοπισμένη και ελλιπής οδόντωση οριζοντίως.

Ανεστραμμένη και διπλή επισήμανση (η μία ανεστραμμένη)

Μετατοπισμένη ή ελλιπής οδόντωση

Ετοιμάζοντας το εκατοστό τεύχος του Θεματικού Φιλοτελιστή, είναι πολλές οι αναμνήσεις και τα συναισθήματα που κατακλύζουν τη σκέψη μας. Αθέλητα, το μυαλό ανατρέχει στην 35χρονη ιστορία του Συλλόγου και στις δραστηριότητές του, στις θεματικές εκθέσεις, στις ομιλίες, στη συμμετοχή του σε συνέδρια, στη βοήθεια που προσέφερε σε κάθε νέο θεματικό συλλέκτη που το ζήτησε.... Τέλος, σπουδαία δραστηριότητα, ίσως η πιο σημαντική, είναι και αυτή της έκδοσης του περιοδικού μας, που γιορτάζει σήμερα την 25χρονη διαδρομή του. Ένα φιλοτελικό περιοδικό που το ξεκινήσαμε χωρίς τεχνικές γνώσεις, χωρίς τα απαιτούμενα μέσα και χωρίς κάποια βοήθεια, και το οποίο από μία φυλλάδα λίγων σελίδων εκτυπωμένη στον πολυγραφο έγινε με τον καιρό ένα αξιοσέβαστο περιοδικό που δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά, και μάλιστα συλλόγων με πολυπληθέστερους αριθμούς μελών.

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Θεματικού Φιλοτελισμού και Νεότητας ιδρύθηκε το 1989 από ομάδα γνωστών φιλοτελιστών, που παρά το γεγονός ότι στο μεγαλύτερο μέρος τους δεν ήταν οι ίδιοι θεματικοί, διαβλέποντας την έλλειψη ενός αμιγώς ελληνικού φιλοτελικού θεματικού συλλόγου, αποφάσισαν την ίδρυσή του. Στην πρώτη Διοικούσα Επιτροπή συμμετείχαν οι Γιώργος Καράτσαλης, Νομικός Καρδούλης, Κώστας Σφήκας, Δανάη Καράτσαλη, Λεωνίδα Κορδάτος, Χρήστος Δράκος και ο σημερινός Γενικός Γραμματέας μας Κώστας Χριστοδουλίδης.

Μετά την αναγνώριση του Συλλόγου από το Πρωτοδικείο και τις πρώτες αρχαιρεσίες για την εκλογή εκλεγμένου Διοικητικού Συμβουλίου της 11ης Απριλίου 1993, αυτό διαμορφώθηκε ως εξής: Πρόεδρος Νομικός Καρδούλης, Αντιπρόεδρος Χρήστος Κορδάτος, Γεν. Γραμματέας Γιώργος Καράτσαλης, Ταμίας Αλέκος Ιατρίδης, Έφορος Όλιβερ Στανέλος, Μέλη: Νίκος Χελιδώνης (Τρίκαλα), Γιώργος Βαρούχας (Κρήτη).

Από την ίδρυσή του, ο Σύλλογος στεγάστηκε σε ενοικιαζόμενο γραφείο επί της οδού Σολωμού αρ. 29 και από τις αρχές του 2000 η έδρα του μεταφέρθηκε στη σημερινή διεύθυνση: Αγίου Δημητρίου 12, Μεταμόρφωση. Από τις πρώτες αρχαιρεσίες του 1993 μέχρι αυτές της 29ης Μαρτίου 2003 πρόεδρος του Πανελληνίου Συλλόγου Θεματικού Φιλοτελισμού και Νεότητας εκλεγόταν συνεχώς ο Νομικός Καρδούλης, οπότε τον διαδέχτηκε ο σημερινός πρόεδρος Παντελής Λεούσης.

Ήδη από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσής του, ο Σύλλογός μας ανέπτυξε σημαντική δραστηριότητα, με θεματικές εκθέσεις, κυρίως σε συνεργασία με αδελφά σωματεία του κέντρου και της περιφέρειας, με ομιλίες και γιορτές Κοπής της Βασιλόπιτας, που

Ο Πρόεδρος Νομικός Καρδούλης σε χαιρετισμό του στα εγκαίνια της έκθεσης "ΚΗΦΙΣΣΕΙΑ '94".

συνδιοργανώναμε συνήθως με τους «Φιλοτελιστές των Αθηνών», και μέχρι το 2.000 με την έκδοση ενός πολυγραφημένου ολιγοσέλιδου Ενημερωτικού Δελτίου στο οποίο παρουσιάζονταν τα φιλοτελικά νέα της εποχής και το οποίο επιμελείτο ο αείμνηστος Πρόεδρος Νομικός Καρδούλης.

Μερικές από τις πρώτες εκθεσιακές μας δραστηριότητες ήταν:

Έκθεση Γραμματοσήμων και ντοκουμέντων με τίτλο «20 ΧΡΟΝΙΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ» (23 Ιουλίου 1994), που στεγάστηκε στο Πνευματικό Κέντρο Νέας Χαλκηδόνας, σε συνεργασία με το Σύλλογο Θεματικών Φιλοτελιστών Ελλάδος και τελούσε υπό την αιγίδα του Δήμου Νέας Χαλκηδόνας.

«ΚΗΦΙΣΣΕΙΑ '94», Πανελλήνια Θεματική Έκθεση, Αερο-αστροφιλοτελισμού και Νεότητας. Διεξήχθη στο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Κηφισιάς, από 5-9 Νοεμβρίου 1994, σε συνεργασία με τους Συλλόγους Ένωση Φιλοτελιστών Κηφισιάς – Ολυμπιακός Φιλοτελισμός, και Σύλλογος Θεματικών Φιλοτελιστών Ελλάδος.

4η ΕΚΘΕΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ ΝΕΩΝ «ΦΙΛΟ.Ν.ΠΕΜ», με τη συνεργασία της Πνευματικής Εστίας Μοσχάτου και του Συλλόγου Θεματικών Φιλοτελιστών Ελλάδος. Διάρκεια: 14-17 Δεκεμβρίου 1994.

«1η ΕΚΘΕΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ», στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αγίας Παρασκευής. Διάρκεια: 10-17 Μαΐου 1995.

«1η ΠΑΝΕΥΒΟΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΡΤ ΠΟΣΤΑΛ, ΧΑΛΚΙΔΑ 1995». Πραγματοποιήθηκε από 26 Μαΐου έως 4 Ιουνίου 1995 με τη συνεργασία του Συνδέσμου Ελλήνων Συλλεκτών και φιλοξενήθηκε σε χώρο του Νέου Δημαρχείου Χαλκίδας.

«ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΣ». Έκθεση Θεματικού Γραμματοσήμου με τη συνεργασία της Πανελλήνιας Θαλάσσιας Ένωσης. Η Έκθεση πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Τέχνης του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Αθηναίων από 8-16 Μαρτίου 1996.

«ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ». Έκθεση Θεματικού Γραμματοσήμου που στεγάστηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Παπάγου, με τη συνεργασία του Συλλόγου Θεματικών Φιλοτελιστών Ελλάδος. Διάρκεια: 26 Ιουνίου έως 7 Ιουλίου 1996.

Από την ομιλία του Π. Λεούση με τίτλο "Ελλάς και Θάλασσα" στο κατάστρωμα του θωρηκτού Αβέρωφ.

«ΧΑΛΚΙΔΑ 2007». Γ. Μορφόπουλος, Μαρία Ανεστίου (μέλος), Αλ. Αίσωπος, ο Πρόεδρος της Φ. Ε. Χαλκίδας τέως Υπουργός Ορέστης Παπασπαρατής και ο Π. Λεούσης.

«ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ '97». Έκθεση Θεματικού Γραμματοσήμου και Παλαιών Καρτ Ποστάλ, με τη συνεργασία του Συνδέσμου Ελλήνων Συλλεκτών. Η έκθεση έλαβε χώρα στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αγίων Αναργύρων από 12-20 Απριλίου 1997.

«ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ - ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ '97». Έκθεση Θρησκευτικού Γραμματοσήμου, με τη συνεργασία του Συλλόγου Θεματικών Φιλοτελιστών Ελλάδος, υπό την αιγίδα του Δήμου Αγίων Αναργύρων. Έλαβε χώρα από 13-21 Δεκεμβρίου 1997, στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αγίων Αναργύρων.

«ΚΗΦΙΣΣΕΙΑ'98». Πανελλήνια Έκθεση Γραμματοσήμου. Διεξήχθη στο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Κηφισιάς, από 3 έως 8 Απριλίου 1998, σε συνεργασία με τους Συλλόγους Ένωση Φιλοτελιστών Κηφισιάς και της Ένωσης Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάζιμου.

«ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ '98». Πανελλήνια Έκθεση Γραμματοσήμου Νεότητας. Πραγματοποιήθηκε από 9-16 Σεπτεμβρίου 1998 και στεγάστηκε στο Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Αγίων Αναργύρων.

«ΜΝΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ». Φιλοτελική έκθεση που πραγματοποιήθηκε στην Καλλιθέα, με τη συνεργασία του Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτών από 28 Σεπτεμβρίου έως 2 Οκτωβρίου 1998.

«ΦΙΛΟΘΕΗ '99». Έκθεση Θεματικού Γραμματοσήμου και Παλαιών Καρτ Ποστάλ, με τη συνεργασία του Συνδέσμου Ελλήνων Συλλεκτών. Η έκθεση έλαβε χώρα στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Φιλοθέης από 14 έως 18 Μαΐου 1999.

«Π. Ε. Ν. 2000». Έκθεση Θεματικού Γραμματοσήμου και Ενθυμημάτων. Πραγματοποιήθηκε στην Καλλιθέα, με τη συνεργασία του Πρότυπου Νηπιοτροφείου Καλλιθέας, από 26 έως 29 Νοεμβρίου 2000.

Ακολούθησαν με ικδιαίτερη επιτυχία 8 «ΠΑΝΕΥΒΟΪΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΡΤ ΠΟΣΤΑΛ" στη Χαλκίδα με τη συνεργασία του Συνδέσμου Ελλήνων Συλλεκτών, καθώς και άλλες, με λιγότερο συχνούς ρυθμούς.

Ιδιαίτερη επιτυχία σημείωσε και η Πανελλήνια Έκθεση Θεματικού Φιλοτελισμού και Μαξιμαφιλίας «ΜΑΞΙ-ΘΕΜΑ 2016», μία συνεργασία του Συλλόγου μας με την Ένωση Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμου και φιλοξενήθηκε στο Παγκόσμιο Πολιτιστικό Ίδρυμα Ελληνισμού της Διασποράς της Νέας Φιλαδέλφειας. Συμμετείχαν 23 εκθέματα των δύο τάξεων. Στην τελετή των εγκαίνιων απεύθυναν χαιρετισμό οι πρόεδροι των δύο Συλλόγων Νίκος Μαλλούχος και Παντελής Λεούσης, η Αντιπρόεδρος του ΠΠΕΔ Δημοτική Σύμβουλος κ. Ευτυχία Παπαλουκά, η Πρόεδρος του ΔΣ των Ελληνικών Ταχυδρομείων κ. Φρόσω Σταυράκη, και ο Δήμαρχος Φιλαδέλφειας – Χαλκηδόνος κ. Αριστείδης Βασιλόπουλος.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον και προσέλευση μελών και φίλων προκάλεσαν και οι γιορτές Κοπής της Βασιλόπιτας, που συνδυάζονται με ομιλίες θεματικού περιεχομένου και κατέληγαν σε μικρές δεξιώσεις.

Σαν παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί αυτή του 2006. Ήταν μία συνεργασία του Συλλόγου μας με τους Φιλοτελιστές των Αθηνών με πρόεδρο τον αείμνηστο Βασίλη Σεκόπουλο, και τον Πανελλήνιο

Η κ. Φρόσω Σταυράκη εν μέσω των προέδρων των δύο συνδιοργανωτών συλλόγων της «ΜΑΞΙ-ΘΕΜΑ 2016».

“ΧΑΛΚΙΔΑ 2008”: Εκθέτες, μέλη του συλλόγου μας από την Αθήνα που παρευρέθηκαν στα εγκαίνια της έκθεσης, μπροστά στο Δημαρχείο της πόλης. Από αριστερά: Γιώργος και Άννα Σπάρη, Μαρία Ανεσίου, Π. Λεούσης, Βασίλης Αποστολόπουλος, Ιωακείμ και Αφροδίτη Χαλβατζιδόπουλου.

Σύλλογο Φιλοτελιστών Υπαλλήλων ΕΛΤΑ με πρόεδρο τον Θεόδωρο Γαλάνη. Φιλοξενήθηκαν στο Ταχυδρομικό και Φιλοτελικό Μουσείο της Αθήνας, με την παρουσία της ηγεσίας της Διεύθυνσης Φιλοτελισμού των ΕΛΤΑ, προέδρων και αντιπροσώπων Φιλοτελικών Εταιρειών, φιλοτελιστών και φίλων των τριών Συλλόγων. Το πρόγραμμα περιλάμβανε χαιρετισμούς των προέδρων, ομιλία του Προέδρου της ΕΦΟ Μιχάλη Τσιρώνη με θέμα "Η έκδοση γραμματοσήμων για τους Διεθνείς Ολυμπιακούς Αγώνες των Αθηνών του 1906", προβολή ταινίας μικρού μήκους του Θεόδωρου Γαλάνη με τίτλο "Οι Ολυμπιακοί Αγώνες μέσα από τα γραμματόσημα"

και ομιλία-εισήγηση του Π. Λεούση για το ιστορικό των μουσικών έργων που έχουν γραφτεί κατά καιρούς σε όλο τον κόσμο για το γραμματόσημο, το φιλοτελισμό, τα ταχυδρομεία και

“Ύμνος στο Γραμματόσημο”

τους ταχυδρόμους. Τέλος, παρουσιάστηκε σε Α' δημόσια εκτέλεση το τραγούδι του Π. Λεούση “Ύμνος στο Γραμματόσημο”, σε στίχους και μουσική δική του. Η ερμηνεία του τραγουδιού πραγματοποιήθηκε από τη μικτή Χορωδία του Αγ. Βασιλείου Πειραιώς, υπό τη διεύθυνση του Πρόδρομου Δασιγένη, με τη συνοδεία του συνθέτη σε μικρό ηλεκτρικό πιάνο, ενώ στους ακροατές είχε ήδη διανεμηθεί δίπτυχο που περιλάμβανε την παρτιτούρα και τους στίχους του τραγουδιού. Παρουσιαστής της βραδιάς ήταν ο Αντώνης Βιρβίλης.

Οι γιορτές της Κοπής της Βασιλόπιτας συνεχίστηκαν όλα τα επόμενα χρόνια, αρχικά στο Ταχυδρομικό και Φιλοτελικό Μου-

σείο και κατόπιν στο εντευκτήριο της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, μέχρι την έλευση του Covid-19 και της πανδημίας που έγινε αιτία για την διακοπή όλων των κοινωνικών εκδηλώσεων.

Σε ότι αφορά την εκδοτική δραστηριότητα του Συλλόγου μας, όπως προελέχθη, ο τότε Πρόεδρος μας αείμνηστος Νομικός Καρδούλης, είχε δημιουργήσει ένα πολυγραφημένο 12σέλιδο Ενημερωτικό Δελτίο σε σχήμα Α4, στο οποίο παρουσιάζονταν τα φιλοτελικά νέα της εποχής. Όταν το 1993 ο γράφων εγγράφηκε στο Σύλλογο (για άγνωστο λόγο δεν είχε κληθεί να συμμετάσχει στην Ιδρυτική Επιτροπή) και σύντομα εξελέγη Γ. Γραμματέας, άρχισε μία αगाστή και γόνιμη συνεργασία με τον δραστήριο Πρόεδρο, τόσο στην οργάνωση των εκδηλώσεων, όσο και στο περιεχόμενο του Δελτίου, στο οποίο άρχισαν έκτοτε να δημοσιεύονται και αμιγώς θεματικά άρθρα.

Ωστόσο, μερικά χρόνια μετά άρχισε να γίνεται όλο και πιο φανερή η ανάγκη για κάτι περισσότερο από το υπάρχον Ενημερωτικό Δελτίο. Ένας φιλοτελικός σύλλογος είχε ανάγκη από κάτι μεγαλύτερο, σοβαρότερο: ένα περιοδικό. Σε συνεννόηση λοιπόν με τον «Μικέ», όπως αποκαλούσαν τον Ν. Καρδούλη οι φίλοι του, άρχισε η προσπάθεια έκδοσης του πρώτου τεύχους. Ετοιμάσαμε τα κείμενα, ο ένας τις ειδήσεις και ο άλλος τα θεματικά, και με τη συνδρομή του Οίκου Βλαστού, ο οποίος ανάλαβε την εξ ολοκλήρου σύνθεση και εκτύπωση του πρώτου τεύχους, ο Θεματικός Φιλοτελιστής πραγματοποίησε το παρθενικό πρώτο του βήμα. Από το δεύτερο τεύχος όμως η ευθύνη της εκτύπωσης του σώματος του περιοδικού μας ήταν εξ ολοκλήρου του συλλόγου, με τον Οίκο Βλαστού να μας προσφέρει ευγενώς προεκτυπωμένα τα εξώφυλλα μέχρι το τεύχος Αρ. 32 του 2007. Από αυτό το σημείο άρχισαν οι μεγάλες δυσκολίες.

Οι πρώτες προσπάθειες έγιναν με την φωτοτυπική μέθοδο. Δακτυλογραφούσαμε τα κείμε-

Ομιλία του Π. Λεούση στα πλαίσια της “Βασιλόπιτας” του 2016 στο εντευκτήριο της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, με θέμα “Η γέννηση και η εξέλιξη του μιούζικαλ μέσα από τα γραμματόσημα”.

να στον ασπρόμαυρο ηλεκτρονικό υπολογιστή, τα φωτοτυπούσαμε καθώς δεν είχαμε ακόμα εκτυπωτή, τα συρράπαμε μόνοι μας και καταφεύγαμε σε τυπογραφείο για το κόψιμο στις διαστάσεις των έτοιμων εξωφύλλων. Αυτή η χρονοβόρα, κοπιαστική και μη ικανοποιητική αισθητικά εργασία διάρκεσε επί τουλάχιστον μία διετία. Στο μεταξύ, οι προσπάθειες για την βελτίωση της τεχνικής μας συνεχίζονταν εντατικά, τόσο στην οργάνωση των κειμένων, των εικόνων και των σελίδων, όσο και στην γενική μορφή του περιοδικού.

Η πρώτη έξοδος σε τυπογραφείο πραγματοποιήθηκε πάντα με ασπρόμαυρα κείμενα και εικόνες, με αποτέλεσμα η όλη εικόνα να βελτιωθεί, όχι όμως στο επίπεδο των προσδοκιών μας. Γι' αυτό και, λίγο μετά, εφοδιαστήκαμε με έγχρωμο ηλεκτρονικό υπολογιστή και φροντίσαμε να διδαχτούμε τη χρήση εκδοτικών προγραμμάτων και πρόγραμμα επεξεργασίας εικόνων, με συνέπεια τα επόμενα τεύχη του Θεματικού Φιλοτελιστή να έχουν την γνωστή σημερινή τους μορφή.

Την γνώση αυτή που αποκτήσαμε την μεταδώσαμε και σε αδελφούς συλλόγους, για να οργανώνουν τα περιοδικά τους χωρίς την δαπάνη καταφυγής σε ειδικούς επαγγελματίες.

Εκτός της επί 25ετία συνεχούς έκδοσης του Θεματικού Φιλοτελιστή, ο σύλλογός μας εξέδωσε και δύο πολυσέλιδα βιβλία που συνέγραψε ο Παντελής Λεούσης: το Εγχειρίδιο Θεματικού Φιλοτελισμού και το Μουσική, Θέατρο, Χορός στον Ελληνικό και Κυπριακό Φιλοτελισμό στα Αγγλικά, μετάφραση από τα ελληνικά του ομότιτλου έργου του που εκδόθηκε από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία.

Τόσο ο Θεματικός Φιλοτελιστής όσο και τα βιβλία συμμετείχαν σε φιλοτελικές εκθέσεις της Ελλάδας και του εξωτερικού, και τιμήθηκαν με σημαντικές βραβεύσεις.

Στις μέρες μας ο Σύλλογός μας κινείται με μικρότερες ταχύτητες σε ότι αφορά τις δημόσιες εκδηλώσεις, μοιραία συνέπεια της γενικότερης κρίσης του γραμματοσήμου και του φιλοτελισμού. Αυτό που παραμένει ανεπηρέαστο και συνεχίζει ακάθεκτο είναι το περιοδικό μας, τα 25 χρόνια του οποίου γιορτάζουμε σήμερα.

Οι πρόεδροι των δύο συνεργαζόμενων συλλόγων σε μία από τις πολλές κοινές "Κοπές της Βασιλόπιτσας".

Οι προμετωπίδες των τριών προπομπών του Θεματικού Φιλοτελιστή: Το Ενημερωτικό Φιλοτελικό Δελτίο σχήματος A4, το πρώτο τεύχος επιμέλειας "Βλαστού" και το εξώφυλλο επίσης "Βλαστού", τευχών 2 - 33.

Ρωσικές προσωπικότητες συλλέκτες

Το εικονιζόμενο γραμματόσημο (Εικ.1) που αφιέρωσε η Σλοβακία στη σύνοδο κορυφής Μπους – Πούτιν που πραγματοποιήθηκε στη Λουμπλιάνα στις 16 Ιουνίου 2001, θα βρίσκεται σίγουρα στη συλλογή του Ρώσου Προέδρου. Διότι ο Πούτιν δεν έχει μόνο πάθος για τον αθλητισμό, που ξεκινά από τη γυμναστική και το τζούντο, και φτάνει μέχρι το κολύμπι και το σκι. Όπως αποκάλυψε ο πρόεδρος της Ρωσικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας Βίκτορ Σινεμπούκοφ και δημοσιεύτηκε από το Ιταλικό Πρακτορείο Ειδήσεων ANSA, ο Βλαντιμίρ Πούτιν (Εικ. 2) είναι ταυτόχρονα και θεματικός συλλέκτης γραμματοσήμων, με κύριο συλλεκτικό ενδιαφέρον του το θέμα «Διάσημοι άντρες». Όπως διευκρινίζει το ιταλικό πρακτορείο, ο Βίκτορ Σινεμπούκοφ διαβεβαιώνει ότι πληροφορήθηκε για το φιλοτελικό ενδιαφέρον του Πούτιν «από την ίδια τη φωνή του συνομιλητή του».

Ωστόσο, ο άρχοντας του Κρεμλίνου δεν είναι ο μόνος από τα ρωσικά «ανάκτορα» που συλλέγει γραμματόσημα με διασημότητες. Μεταξύ των περισσότερο γνωστών, ο Σινεμπούκοφ αναφέρει τον εκρηκτικό δήμαρχο της Μόσχας Ιού-

ρι Λουζκόφ και τον Ορθόδοξο Πατριάρχη Πασών των Ρωσικών Αλεξίο Β' (Εικ.3). «Καθόλου παράξενο, προσθέτει, αφού το γραμματόσημο έχει πλέον την αξία ενός εθνικού συμβόλου, σχεδόν σαν τη σημαία, το έμβλημα και τον ύμνο».

Άλλοι διάσημοι Ρώσοι, γνωστοί συλλέκτες γραμματοσήμων ήταν ο Ιβάν Παβλόφ (Εικ.4) της περιόδου της προεπαναστατικής Ρωσίας, που τιμήθηκε με το Βραβείο Νόμπελ Ιατρικής το 1904 για έρευνες σχετικές με τη φυσιολογία του πεπτικού συστήματος, ο Μιχαήλ Καλίνιν (Εικ.5), σύντροφος εν όπλοις του Λένιν και του Στάλιν, ο οποίος τη δεκαετία του '20 και του '40 κάλυπτε την υψηλή αλλά διακοσμητική θέση του Προέδρου του Ανώτατου Σοβιέτ.

Σημαντικός συλλέκτης ήταν και ο σπουδαίος ηθοποιός Μικαήλ Ζάροφ (Εικ.6), καθώς και ο πασίγνωστος σκακιστής Ανατόλι Καρπόφ (Εικ.7), πρωταθλητής κόσμου το 1981.

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε και πολλούς άλλους διάσημους Ρώσους που ήταν και γνωστοί φιλοτελιστές, αλλάλείπει η φιλοτελική τους απεικόνιση.

N. T.

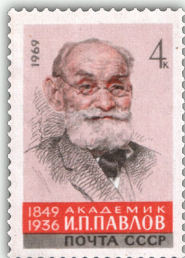
1

2

3

4

5

6

7

Ο ρίκινος ο κοινός (*Ricinus communis*) ή αλλιώς ρετσίνολαδιά, κίκι, χαμοκουκιά, κολοκ-κίκι, κουρτουινιά και κρότωνα, είναι ένα φυτό που ανήκει στην οικογένεια Euphorbiaceae. Είναι αιθαλής ποώδης ή ημιξυλώδης θάμνος με ύψος μέχρι 12 μέτρα και πλάτος 5 μέτρα. Αναπτύσσεται γρήγορα, μέχρι και 4 μέτρα σε ένα χρόνο αν οι συνθήκες είναι ευνοϊκές. Ζει πολλά χρόνια και παράγει από το πρώτο έτος. Τα φύλλα του είναι μεγάλα, με διάμετρο μέχρι 75 εκατοστά, λοβωτά, με οδοντωτές άκρες και μακριούς μίσχους. Το χρώμα τους είναι γυαλιστερό ιώδες ή κόκκινο-πράσινο. Τα άνθη είναι μικρά και κιτρινοπράσινα διατεταγμένα σε σπάδικες. Τα αρσενικά άνθη βρίσκονται στο κάτω μέρος του σπάδικα και τα θηλυκά στο πάνω. Ο καρπός είναι ακανθώδης κόκκινη κάψουλα με σπέρματα τα οποία μοιάζουν πολύ με τσιμπούρια.

Το φυτό είναι ολόκληρο τοξικό, και ιδίως οι καρποί του και το περιβλήμα τους. Είναι γνωστό ότι ένας σπόρος περιέχει δόση τοξικών ουσιών ικανή να σκοτώσει ένα παιδί. Τα φύλλα του φυτού είναι λιγότερο τοξικά. Σύμφωνα με το βιβλίο Γκίνες του 2007, είναι το πιο τοξικό φυτό στο κόσμο. Από τους καρπούς του εξάγεται και το καστορέλαιο.

Παρόλο που το φυτό είναι ευρέως διαδεδομένο σε όλες τις τροπικές περιοχές, πατρίδα του θεωρείται η Ινδία, όπου χρησιμοποιούσαν το σπόρο του για διάφορες θεραπείες. Στην αρχαία Ελλάδα, όσο και στην αρχαία Αίγυπτο χρησιμοποιούσαν το έλαιο που παραγόταν από τους σπόρους των καρπών της,

για φωτισμό και για παρασκευή αλοιφών, και κρεμούσαν το φυτό έξω από τις πόρτες για γούρι. Αποτελεί ένα από τα πιο τοξικά φυτά στον κόσμο και είναι γνωστό ότι 3 ως 10 ωμά σπέρματα είναι αρκετά για να επιφέρουν το θάνατο. Μάλιστα το όμορφο αυτό φυτό αποτέλεσε την πηγή του δηλητηρίου που είχε σταλεί με επιστολή στον πρόεδρο της Αμερικής Μπαράκ Ομπάμα, με σκοπό τη δολοφονία του.

Το ρετσίνολαδο ήταν ένα αγαπημένο εργαλείο που χρησιμοποιούσαν οι μαυροχείωνες του Μουσολίνι για να εκφοβίσουν και να εξευτελίσουν τους αντιπάλους τους. Οι πολιτικοί αντιφρονούντες ταΐζονταν με το ζόρι μεγάλες ποσότητες καστορέλαιο από φασιστικές ομάδες για να προκαλέσουν κρίσεις ακραίας διάρροιας στα θύματα. Αυτή η τεχνική λέγεται ότι ξεκίνησε από τον Gabriele D'Annunzio (Βλέπε Θεματικό Φιλοτελιστή Αρ. 99) και τον Italo Balbo. Αυτή η μορφή βασανιστηρίων ήταν δυνητικά θανατηφόρα, καθώς η χορήγηση

του καστορέλαιου συνδυαζόταν συχνά με ξυλοδαρμό, ειδικά στο πίσω μέρος, έτσι ώστε η προκύπτουσα διάρροια όχι μόνο να οδηγήσει σε επικίνδυνη αφυδάτωση αλλά και να μολύνει τις ανοιχτές πληγές από τους ξυλοδαρμούς. Ωστόσο, ακόμη και εκείνα τα θύματα που επέζησαν έπρεπε να υποστούν την ταπείνωση των καθαρικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την υπερβολική κατανάλωση του ρετσίνολαδου.

Το συγκεκριμένο βασανιστήριο είχε χρησιμοποιηθεί και στην Ελλάδα κατά τη δικτατορία

του Μεταξά, αλλά και στην Κύπρο από τους Άγγλους αποικιοκράτες.

Η θεραπευτική και φαρμακευτική χρήση της ρετσινολαδιάς εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι και σήμερα.

ρα. Χρησιμοποιείται ως καθαρτικό, ενώ τα φύλλα της μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μαλακτικά για το κρυολόγημα και τους εσωτερικούς πόνους. Εξαιτίας των φαρμακευτικών και των καθαρτικών ιδιοτήτων της, συνηθίζεται στην Κύπρο να προσφέρεται για την παρασκευή τσαγιού από τους νικητές των εκλογών ή των ομάδων προς τους ηττημένους. Από εδώ παρέμεινε και η φράση «Να σου κάνω τσάι κουρουνιάς (=ρετσινολαδιά)».

Από τους καρπούς της εξάγεται το καστορέλαιο το οποίο έχει πολλές ιδιότητες, όπως επίχρυση μηχανών, αεροπλάνων κ.λπ., δίνει στα υφάσματα λειότητα και ωραία χρώματα, είναι ιδανικό για κατασκευή σαπουνιού, επίχρυση ξύλου, καλλυντικό προσώπου, αποτελεί δραστικό υπακτικό με συστατικά που επιδρούν στο παχύ και το λεπτό έντερο, χρησιμοποιείται επίσης για την θεραπεία κάλων καθώς και στη θεραπεία λειχήνων, αποστημάτων, μωλωπισμών, ξηροδερμίας, δερματίτιδας, ηλιακών εγκαυμάτων, ανοιχτών ελκών και άλλων δερματικών νόσων, την παρασκευή αντισυλληπτικών αλοιφών και γκελών, ενίσχυση του ανοσοποιητικού και παρασκευή τονωτικού της τριχοφυΐας. Η ρετσινολαδιά είναι ένα ακόμα πολύτιμο δώρο της φύσης. Αρκεί να χρησιμοποιείται για καλό σκοπό!

Λ. Τ,

Η βδέλλα

Η βδέλλα είναι είδος σκουληκιού, το οποίο ζει σε έλη, σε λίμνες και στο νερό. Ανήκει στην οικογένεια των γναθοβδελιδών και έχει σώμα πλατύ και ευέλικτο.

Το στόμα της διαθέτει τρεις σειρές από δόντια

με τα οποία κολλά στο δέρμα του ανθρώπου ή του ζώου και ρουφά αίμα, με το οποίο και τρέφεται. Το αίμα που ρουφάει μπορεί να είναι και 5 φορές περισσότερο από

τον όγκο του σώματός της.

Το πιο γνωστό της είδος είναι η βδέλλα η κοινή (ή βδέλλα η ιατρική), η οποία στο παρελθόν χρησιμοποιήθηκε για τοπικές αφαιμάξεις. Για να χρησιμοποιηθεί η βδέλλα στην αφαίμαξη, καθαρίζεται πρώτα με χλιαρό νερό και μετά τοποθετείται στο επιλεγμένο σημείο του σώματος. Για την απομάκρυνσή της χρησιμοποιείται αλατόνερο.

Για την κτηνοτροφία η βδέλλα θεωρείται επιζήμια, καθώς η αφαίμαξη των ζώων τα κάνει να αδυνατίζουν ή ακόμα και να χάσουν τη ζωή τους. Πολλαπλασιάζεται με αυγά, περίπου 10 με 15, τα οποία τυλίγει σε λεπτή μεμβράνη και τα τοποθετεί στην άκρη του νερού ώστε να εκκολαφθούν μόνα τους.

Από τα 300 είδη βδέλλας που υπάρχουν, ορισμένα είδη έχουν χρησιμοποιηθεί για ιατρική χρήση για περισσότερα από 2.000 χρόνια, αλλά η ποικιλομορφία και η κατανομή τους είναι ακόμη ελάχιστα γνωστή σε πολλές χώρες.

Περίπου 300 είδη είναι προσωρινά παράσιτα αιματοφάγων θαλάσσιων, χερσαίων ή γλυκών υδάτων που τρέφονται με αίμα σπονδυλωτών και ασπόνδυλων. Περίπου εκατό είδη είναι θαλάσσια και περίπου 90 χερσαία.

Ορισμένα είδη έχουν χρησιμοποιηθεί για ιατρική χρήση για περισσότερα από 2.000 χρόνια, αλλά η ποικιλομορφία και η κατανομή τους είναι ακόμη ελάχιστα γνωστή σε πολλές χώρες.

Λ. Κ.

Η Σκοποβολή

Ένα ιστορικό παράδειγμα μη αθλητικής σκοποβολής που μας έρχεται από το 1307 είναι αυτό του Ελβετού εθνικού ήρωα Γουλιέλμου Τέλλου.

Ο Γουλιέλμος Τέλλος, ένας χωρικός από το Μπύργκλεν του καντονίου Ούρι, ήταν γνωστός ως εξαιρετικά καλός σκοπευτής με τόξο-βαλλίστρα.

Στην εποχή του οι Αψβούργοι αυτοκράτορες της Αυστρίας προσπαθούσαν να κυριαρχήσουν στο Ούρι, και ο νεοδιορισμένος Αυστριακός διοικητής Γκέσλερ έστησε ένα στύλο στην κεντρική πλατεία του χωριού, κρέμασε το καπέλο του στην κορυφή και απαιτούσε όλοι οι κάτοικοι να υποκλίνονται ενώπιον του καπέλου ως ένδειξη υποταγής. Ο Τέλλος πέρασε μπροστά στον στύλο χωρίς να υποκλιθεί και για τον λόγο αυτό συνελήφθη. Ο Γκέσλερ του υποσχέθηκε ότι θα του χάριζε την ελευθερία αν πετύχαινε με το βέλος του ένα μήλο τοποθετημένο επάνω στο κεφάλι του γιου του, αλλιώς θα τον εκτελούσε μαζί με τον γιο του. Τότε, ο ικανότατος Τέλλος σήκωσε το τόξο του, σκόπευσε και έκοψε το μήλο στα δύο.

Η σκοποβολή έχει τις ρίζες της βαθιά, στα προϊστορικά χρόνια. Βασική αφορμή για την ανάπτυξη της ήταν το κυνήγι των θηραμάτων και η ανάγκη του ανθρώπου προς επιβίωση. Για να είναι λοιπόν αποτελεσματικός στο κυνήγι, ο κυνηγός έπρεπε με κάποιο τρόπο να εκπαιδεύεται και

να εξοικειώνεται με το όπλο του. Με την πάροδο του χρόνου, τον 19ο αιώνα, και με τα νέα τεχνολογικά μέσα, το κυνήγι εξελίχθηκε σε μέσον διασκέδασης και αθλητισμού.

Έκτοτε, σαν άθλημα πλέον, η σκοποβολή αρχίζει να εμφανίζεται παγκόσμια σε κάθε γωνιά του πλανήτη, με την διεξαγωγή αγώνων μεταξύ των σκοπευτών. Η άμιλλα που κινεί όλα τα σύγχρονα αθλήματα κινεί πλέον και την σκοποβολή.

Η συνεχής τέλεση αγώνων, αλλά και η προσπάθεια για την τυποποίησή τους, οδήγησε στην αναγνώριση της σκοποβολής ως άθλημα και στην ίδρυση οργανισμών με σκοπό την εξέλιξη και τον έλεγχο της. Η οργάνωσή της με την ίδρυση Σωματείων, Ομοσπονδιών και Διεθνών Οργάνων έθεσε τις βάσεις για την διεθνή της αναγνώριση.

Στην σύγχρονη μορφή του αθλήματος σπουδαίο ρόλο για την μετέπειτα εξέλιξή του έπαιξε το γεγονός ότι η σκοποβολή μπήκε στο πρόγραμμα των Ολυμπιακών αγώνων το 1896. Η πρώτη εμφάνιση του αθλήματος της σκοποβολής στους Ολυμπιακούς αγώνες έφερε και την Ελλάδα σε πλεονεκτική θέση.

Σε αυτούς τους πρώτους Ολυμπιακούς τρία διαφορετικά αγωνίσματα σκοποβολής συμπεριλήφθηκαν στο πρόγραμμα και η Ελλάδα κέρδισε Χρυσά και Αργυρά μετάλλια.

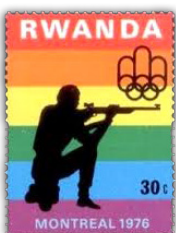
Ο Γουλιέλμος Τέλλος και ο γιος του

Σκοποβολή με πιστόλι....

...και καραμπίνα.

Η μεγάλη εξάπλωση του αθλήματος συντελέστηκε αφού μπήκε στο πρόγραμμα την Ολυμπιάδων.

Με μόνο κενό τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Σεντ Λούις το 1904 και τους αγώνες του Άμστερνταμ το 1928, η σκοποβολή είναι μόνιμα παρούσα στο Ολυμπιακό πρόγραμμα, με 15 αγωνίσματα σταθερού και πηλίνου στόχου.

Τα αγωνίσματα του σταθερού στόχου εκτελούνται με τουφέκι ή πιστόλι, αεροβόλο ή πυροβόλο. Οι κατηγορίες των αθλητών είναι: Ανδρών, Γυναικών, Εφήβων, Νεανίδων και Παίδων – Κορασίδων.

Η σκοποβολή είναι άθλημα για όλες τις ηλικίες. Έχουν αναδειχθεί Ολυμπιονίκες και Παγκόσμιοι Πρωταθλητές σε ηλικίες από 14 έως 72 ετών.

Μέσα από την σκοποβολή ο αθλητής, ακόμη και ο πιο μικρός, μαθαίνει να συγκεντρώνεται, να ελέγχει τον εαυτό του, να διαχειρίζεται το άγχος του και να θέτει στόχους. Οι δεξιότητες αυτές του χρησιμεύουν σε κάθε πτυχή της ζωής του. Η αυτοκυριαρχία, η εσωτερική ηρεμία, τα γρήγορα αντανακλαστικά, η απόλυτη συγκέντρωση αλλά και ο πλήρης έλεγχος του μυϊκού συστήματος, είναι στοιχεία αλληλένδετα, όσο και απαραίτητα στους αθλητές της σκοποβολής.

Η ιδιαιτερότητα του αθλήματος να μην απαιτεί ειδικό σωματότυπο από τους αθλητές της, όπως και να μην περιορίζεται ηλικιακά, δίνει την δυνατότητα σε κάθε έναν που επιθυμεί να ασχοληθεί να μπορεί να πετύχει ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Η ιστορία του αγωνίσματος έχει να δείξει περιπτώσεις αθλητών που σημείωσαν άθλους προσωπικής και

αθλητικής επιτυχίας. Περιπτώσεις όπως του Ούγγρου **Κάρολι Τάκατς** αποτελούν σημεία αθλητικής αναφοράς. Κερδίζοντας πριν τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο χρυσά μετάλλια στο πιστόλι και έχοντας την ατυχία στην περίοδο του πολέμου να χάσει το δεξί του χέρι, η προσωπική προσπάθεια στον έλεγχο των δυνατοτήτων του τον οδήγησε να κερδίσει, δέκα χρόνια μετά, το Ολυμπιακό μετάλλιο, αφού έχει διδάξει πλέον τον εαυτό του να ρίχνει με το αριστερό χέρι.

Στην σύγχρονη εποχή των Ολυμπιακών, η σκοποβολή εκπροσωπείται από 15 αγωνίσματα, έξη για γυναίκες και εννέα για άνδρες. Αντίστοιχα αυτά αποτελούνται από 5 αγωνίσματα με πιστόλι, 5 αγωνίσματα με ραβδωτό τουφέκι και 5 αγωνίσματα με λειόκανο τουφέκι.

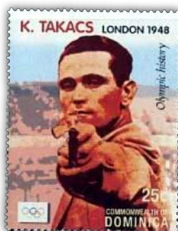
Η Σκοπευτική Ομοσπονδία Ελλάδος (ΣΚΟΕ) ιδρύθηκε το 1932 με σκοπό την υποστήριξη των Αθλητικών Σωματείων που καλλιεργούν το άθλημα της σκοποβολής, τους

Έλληνες σκοπευτές και γενικότερα την διάδοση του αθλήματος στην Ελλάδα. Όπως όλες οι Αθλητικές Ομοσπονδίες υπόκειται και στηρίζεται από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και επιχορηγείται αντίστοιχα για την εξέλιξη και υποστήριξη των Σωματείων και αθλητών της, με σκοπό την προαγωγή του αθλήματος. Είναι μέλος όλων των Διεθνών Αναγνωρισμένων Ομοσπονδιών Σκοποβολής και διοργανώνει πρωταθλήματα και κύπελλα. Η 15μελής διοίκησή της εκλέγεται ανά τετραετία από 250 σωματεία.

Παντελής Λεούσης

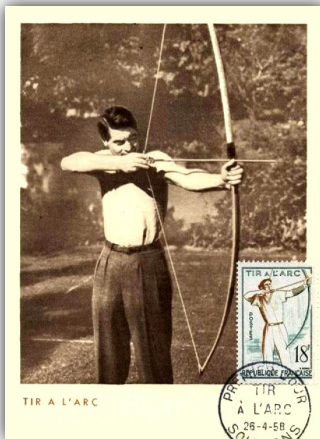
Σκοποβολή και σκι αποτελούν το χειμερινό διαθλο.

Κάρολι Τάκατς, ήρωας του αθλήματος.

Το άθλημα περιλαμβάνει επίσης σκοποβολή σε πηλίνους δίσκους και σκοποβολή πρηνηδόν.

Τέλος, υπάρχει και το άθλημα της τοξοβολίας.

Ο άνθρωπος πάντα προσπαθούσε να καταδυθεί κρατώντας την αναπνοή του, αλλά και πάντα επεδίωκε να βρει τρόπο ώστε με τη βοήθεια μιας πηγής αέρα να παρατείνει όσο το δυνατόν περισσότερο την παραμονή του κάτω από την επιφάνεια του νερού. Ιστορικά, ο πρώτος που αναφέρεται να προσπάθησε κάτι τέτοιο ήταν ο Μέγας Αλέξανδρος. Καταδύθηκε με τη βοήθεια ανεστραμμένου κώδωνα, την αρχή του οποίου είχε περιγράψει ο δάσκαλός του Αριστοτέλης.

Ο Φλωρεντίνος Λεονάρντο ντα Βίντσι επινόησε μια μάσκα με σωλήνα που έφερε τον αέρα στον δύτη. Προοριζόμενη για πολεμική χρήση ενάντια στον τουρκικό στόλο, ήταν ένα αδιάβροχο δερμάτινο κοστούμι που σχεδιάστηκε για βάθη που δεν ξεπερνούσαν μερικά δεκάδες μέτρα. Ωστόσο αυτή η εφεύρεση έμεινε μόνο στα σχέδια.

Το 1715 ο Άγγλος έμπορος μαλλιού Τζον Λέθμπριτζ (1675- 1759), σκοπεύοντας να ανακτή-

σει τα βυθισμένα πλούτη των ναυαγίων της εποχής, σχεδίασε και κατασκεύασε ένα κύλινδρο κατάδυσης σαν βαρέλι, επαρκούς μεγέθους για να τον χωρέσει και ικανό να αντέξει μεγάλα βάθη. Έφερε μόνο ένα γυάλινο παράθυρο διαμέτρου 4 ιντσών και δύο μικρές εξόδους για τα χέρια του. Το απόθεμα αέρα του σκαφάνδρου του διαρκούσε έξι ώρες.

Τελικά, διερεύνησε πολλά ναυάγια, ανάκτησε πολλά και έγινε πάμπλουτος!

Η επινόηση του Λέθμπριτζ ήταν ένα πολύ έξυπνο σύστημα κατάδυσης. Δεν προοριζόταν, ωστόσο, να καθιερωθεί, και δεν είχε τίποτα να κάνει με τα κατοπινά γνωστά μας σκάφανδρα με κράνος. Ήταν απλά ένα αποτελεσματικό σύστημα για την εξερεύνηση του βυθού, προπομπός του είδους.

Το πρώτο σκάφανδρο με κράνος κατασκεύασε και χρησιμοποίησε ο Γάλλος ιππότης Πιερ Ρεμί Ντε Μποβ το 1715, τον ίδιο χρόνο με το βαρέλι του Λέθμπριτζ.

Ο πρώτος δύτης, ο Μέγας Αλέξανδρος, μέσα στον ανεστραμμένο κώδωνα. Άλλοι, ωστόσο, τον θέλουν να καταδύεται σε ...κλουβί!

Ο κύλινδρος του Λέθμπριτζ σε δύο αναπαραστάσεις.

Εικόνες από την προσπάθεια του ανθρώπου να κατακτήσει το βυθό

Ήταν δερμάτινο και είχε μεταλλικό κράνος που συνδεόταν στην επιφάνεια με δύο σωλήνες. Ο ένας τροφοδοτούσε τον δύτη με επιφανειακό αέρα με τη βοήθεια φυσητήρα, και ο άλλος χρησίμευε για την εκκένωση του αέρα της εκπνοής του. Ο Ντε Μποβ ήταν αυτός τελικά που έθεσε τα θεμέλια του σκάφανδρου που παραμένει σε χρήση μέχρι σήμερα.

Το πρώτο ημιαυτόνομο κράνος επινόησε μεταξύ 1771 και 1774, ο Φρεμινέ, ένας άνεργος Παριζιάνος που επιζητούσε με κάθε τρόπο να τελειοποιήσει έναν συνδυασμό που να επιτρέπει στο δύτη να αναπνέει κάτω από το νερό. Ήταν εφοδιασμένο με απόθεμα αέρα, αλλά συνδεόταν ακόμα με την επιφάνεια, με σωλήνες.

Το κράνος ήταν από χαλκό και η στολή από δέρμα. Και τα δύο παραγγέλθηκαν και κατασκευάστηκαν σε χαλκουργό και υποδηματοποιό, αντίστοιχα.

Το σκάφανδρο του Φρεμινέ συνοδευόταν από μια δεξαμενή αέρα που ο δύτης έφερε στην πλάτη και που συνδεόταν με το κράνος μέσω δύο σωλήνων εισπνοής και εκπνοής. Πρόβλεψε επίσης να προσθέσει βάρη στα πόδια του δύτη, όπως καθιερώθηκε αργότερα με τα σκάφανδρα του 19ου αιώνα. Αυτά τα βάρη παρέχουν αρνητική πλευστότητα και τον διατηρούν

άκοπα στο βυθό. Τα βαριά πέλματα αυτών των δυτών τους έχουν χαρίσει το ψευδώνυμο «δύτες με βαριά πόδια».

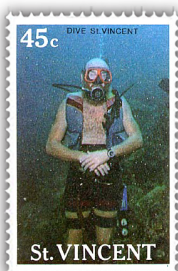
Ο Φρεμινέ χρησιμοποίησε με επιτυχία την εφευρέσή του επί τουλάχιστον μία δεκαετία, κυρίως στα λιμάνια της Χάβρης και της Βρέστης. Σώζεται μάλιστα και σχετικός πίνακας φιλοτεχνημένος το 1784 που τον απεικονίζει.

Περαιτέρω βελτιώσεις υπήρχαν πολλές, με σημαντικές αυτή του Augustus Siebe σε συνεργασία με τους αδελφούς John και Charles Deane και στη συνέχεια με τον γιο του Gorman (1837). Ωστόσο, η τρέχουσα μορφή του κοστουμιού κατάδυσης με κράνος ολοκληρώθηκε ουσιαστικά με τη συμβολή του Joseph-Martin Cabirol (1799-1874), ο οποίος κέρδισε το ασημένιο μετάλλιο στην Παγκόσμια Έκθεση του 1855, για τις βελτιώσεις που επέφερε. Το μοντέλο κατασκευάστηκε από έναν εύκαμπτο και αδιάβροχο

καμβά καουτσούκ που κάλυπτε εξ ολοκλήρου το σώμα του δύτη, απομονώνοντάς τον αποτελεσματικά από το νερό και το κρύο. Στο καταδυτικό κοστούμι του Cabirol, ο αέρας που αντλούσε από την επιφάνεια διόγκωνε το κοστούμι, έως ότου ο δύτης θεωρούσε ότι ήταν η κατάλληλη στιγμή για να ενεργοποιήσει μια βαλβίδα εξαγωγής αέρα που βρισκόταν στο κράνος του. Αυτή

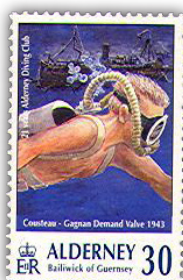
Αναπαράσταση καταδυτικής συσκευής, επονομαζόμενη Κώδωνας του Χάλεϊ.

Bill Twes, ένας σπουδαίος καταδύτης και δάσκαλος κατάδυσης.

Τα σκάφανδρα έχουν και αυτά τα Μουσεία τους

Διάφοροι τύποι σκαφάνδρων, διαφόρων εποχών, και ένας αυτοδύτης με φιάλη οξυγόνου.

η βαλβίδα περιλάμβανε μια βαλβίδα αντεπιστροφής που εμπόδιζε το να εισέλθει το νερό στο εσωτερικό του κράνους και της στολής.

Παρά τις νέες καταδύσεις ή άκαμπτες στολές, η στολή τύπου Cabirol παρέμεινε τυπικός εξοπλισμός κατάδυσης μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα. Για παράδειγμα, η ταινία *Le Monde du Silence* (Ο κόσμος της σιωπής) του Ζακ Υβ Κουστό δείχνει έναν Έλληνα δύτη που χρησιμοποιεί μια στολή τύπου Lefios να καταδύεται μαζί με τους αυτόνομους καταδύτες του Καλυψώ.

Τελικά, η τελευταία τελειοποίηση του σκάφανδρου πραγματοποιήθηκε από τους Εμίλ Γκανιάν και Ζακ Υβ Κουστό το 1943. Έκτοτε δεν φέρει κανένα σωλήνα που να συνδέεται με την επιφάνεια, πήρε το όνομα «αυτόνομη στολή κατάδυσης» και απεδείχθη τεράστιας σημασίας για την απλούστευση των καταδύσεων.

Στην Ελλάδα, η ιστορία του σκάφανδρου αρχίζει το 1866, όταν ο Συμιακός Φώτιος Μαστοριδής έφερε στη Σύμη την πρώτη συσκευή με «φόρεμα», όπως λεγόταν τότε το σκάφανδρο για σπογγαλιεία, δίνοντας έτσι μια νέα διάσταση στο επάγγελμα. Του το είχε δωρίσει αγγλική ναυαγοσωστική εταιρεία ως αναμνηστικό δώρο για την προσφορά του σε εργασίες στις Θάλασσες της Ινδίας.

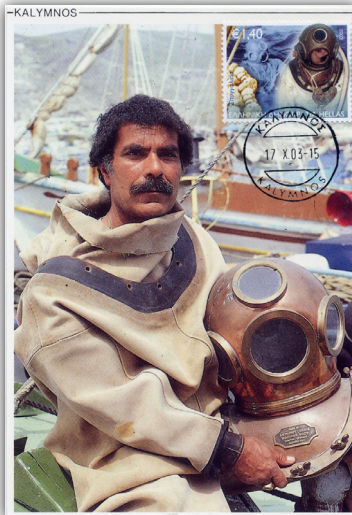
Η πρώτη δοκιμή της συσκευής έγινε στο

Νημποριό της Σύμης όπου μαζεύτηκαν πλήθος κόσμου να ιδούν την επίδειξη. Κανένας άντρας, ωστόσο, δεν τολμούσε να δοκιμάσει τη στολή του δύτη, γιατί ήταν ακόμη κάτι άγνωστο και είχε κακή φήμη. Τότε η σύζυγος του Μαστοριδη Ευγενία, αν και τριών μηνών έγκυος, ντύθηκε το σκάφανδρο και περπατώντας καταδύθηκε χωρίς δισταγμό στα νερά του λιμανιού της Σύμης. Μόλις έφτασε στα 15 μέτρα βάθος όπου ο πυθμένας ήταν στρωτός, άρπαξε μια πέτρα σαν αποδεικτικό στοιχείο και αναδύθηκε στην επιφάνεια. Βλέποντάς την οι άντρες πήραν θάρρος και δοκίμασαν αμέσως τη «μηχανή», όπως αποκαλούσαν τότε το πλήρες σύστημα παροχής αέρα από την επιφάνεια, πείστηκαν για την σημασία της και την προμηθεύτηκαν για τα σφουγγαράδικά τους. Η Ευγενία έγινε έτσι η πρώτη γυναίκα που καταδύθηκε φορώντας σκάφανδρο.

Η αρχική ατομία πολλών δυτών στη χρήση του σκάφανδρου την εποχή εκείνη οφειλόταν στην έλλειψη των απαιτούμενων γνώσεων και στα τραγικά αποτελέσματα από τη χρήση του. Είναι γνωστό ότι από το 1866 μέχρι το 1915 καταγράφηκαν σε καταδύσεις με χρήση σκάφανδρου στα σπογγαλιευτικά νησιά του Αιγαίου, 10.000 θάνατοι

και 20.000 παραλύσεις, ενώ το ίδιο διάστημα σημειώθηκαν μόνο 10 θάνατοι γυμνών δυτών.

Παντελής Λεούσης

Δύο πανέμορφες ΚΜ της Ε.Ε.Σ. Καρτών Μάξιμου: Καλύμνιος δύτης και, κάτω, το προϊόν της επικίνδυνης εργασίας των σφουγγαράδων.

Ναζίμ Χικμέτ

Ο Ναζίμ Χικμέτ (Nâzım Hikmet) ήταν μια από τις σημαντικότερες προσωπικότητες της τουρκικής λογοτεχνίας του 20ού αιώνα, ένας από τους πρώτους Τούρκους ποιητές που χρησιμοποίησαν ελεύθερους στίχους, χωρίς ομοιοκαταληξία, και ένας από τους πιο γνωστούς Τούρκους ποιητές στη Δύση, με τα έργα του να έχουν μεταφραστεί σε περισσότερες από πενήντα γλώσσες.

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1901 και πέθανε το 1963 στη Μόσχα. Ο παππούς του ήταν κυβερνήτης της Θεσσαλονίκης, φιλελεύθερος και ποιητής. Ο πατέρας του ήταν δημόσιος υπάλληλος και η μητέρα του, κόρη Πασά, ήταν γλωσσολόγος και παιδαγωγός, μιλούσε γαλλικά, έπαιζε πιάνο και ζωγράφιζε.

Ωστόσο, ο Ναζίμ καταδικάστηκε στη χώρα του για μαρξισμό και παρέμεινε στην Τουρκία μια αμφιλεγόμενη προσωπικότητα, ακόμη και μετά το θάνατό του. Πέρασε δεκαπέντε χρόνια στη φυλακή, γι' αυτό και χαρακτήρισε την ποίηση ως «την πιο αιματηρή των τεχνών». Όλα τα γραπτά του ήταν αφιερωμένα στην κοινωνική κριτική.

Έγραψε το πρώτο του ποίημα «Η κραυγή της πατρίδας» το 1913. Σπούδασε για λίγο στο γαλλόφωνο Πανεπιστήμιο του Γαλατασαράι στην Κωνσταντινούπολη και εισήλθε στην τουρκική ναυτική σχολή (1915 – 1919), την οποία εγκατέλειψε για λόγους υγείας. Το πρώτο του ποίημα δημοσιεύθηκε το 1918.

Στις 31 Οκτωβρίου 1920, ο Ναζίμ με ένα φίλο του πήγαν από την Κωνσταντινούπολη στην Άγκυρα με τα πόδια, συμμετέχοντας στο κίνημα ανεξαρτησίας που είχε οργανώσει ο Κεμάλ Ατατούρκ. Στις 35 ημέρες αυτής της πεζοπορίας ο Ναζίμ ήρθε αντιμέτωπος με την «Ανατολική πραγματικότητα» και τις τραγικές συνθήκες διαβίωσης των αγροτών.

Μετά από συνομιλία του Κεμάλ Ατατούρκ

με ένα Πασά θείο του Ναζίμ, έστειλαν το 1921 τους δύο φίλους στο Μπολού, μια πόλη μεταξύ Άγκυρας και Κωνσταντινούπολης, για να διδάξουν σε ένα γυμνάσιο. Ένα χρόνο μετά,

έφυγαν για τη Σοβιετική Ένωση μέσω Μαύρης Θάλασσας και Μπατούμι. Κατά τη διάρκεια αυτού του ταξιδιού ο Χικμέτ έγραψε το πρώτο του ποίημα με ελεύθερο στίχο: «Οι μαθητές των πεινασμένων».

Στη Μόσχα, σπούδασαν κοινωνιολογία στο Κομμουνιστικό Πανεπιστήμιο των Εργατών της Ανατολής (1922-1923) και το 1924, μετά τη δι-

ακήρυξη της Τουρκικής Δημοκρατίας από τον Ατατούρκ, ο Ναζίμ Χικμέτ επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη. Ήταν ήδη μέλος του παράνομου Τουρκικού Κομμουνιστικού Κόμματος.

Ένα χρόνο μετά, το 1925, ο Nâzım έφυγε κρυφά για το Μπακού της ΕΣΣΔ. Την 1η Μαΐου του ίδιου χρόνου καταδικάστηκε από την Τουρκία σε δεκαπέντε

χρόνια φυλάκισης για διανομή παράνομων φυλλαδίων. Η ποινή ωστόσο δεν εκτελέστηκε λόγω αμνηστίας που δόθηκε τον Οκτώβριο του 1926.

Η πρώτη του συλλογή ποιημάτων «Τραγούδι γι' αυτούς που πίνουν τον ήλιο» στα τουρκικά δημοσιεύτηκε στο Μπακού το 1928, ενώ την ίδια περίοδο γράφει άρθρα για εφημερίδες και περιοδικά, σενάρια και θεατρικά έργα.

Πολλά από τα ποιήματά του μελοποιήθηκαν από το γνωστό Τούρκο συνθέτη Ζουφού Λιβανελί, ενώ αρκετά μελοποιήθηκαν και από τους δικούς μας Μάνο Λοΐζο και Θάνο Μικρούτσικο.

Με υπουργικό διάταγμα, ο ποιητής ανέκτησε την τουρκική υπηκοότητα που του είχε αφαιρεθεί το 1951 εξαιτίας των πολιτικών του πεποιθήσεων.

Λ. Τ.

Ζαν ντε Σπεράτι Πλαστογράφος ή καλλιτέχνης;

Ο Jean de Sperati (Πίζα, Ιταλία, 1884- Aix-les-Bains, Γαλλία, 1957) ήταν Γάλλος χαράκτης και επιχειρηματίας, αφοσιωμένος στην πλαστογραφία γραμματοσήμων με αξιοσημείωτη ποιότητα. Λάτρης του φιλοτελισμού από νεαρή ηλικία, επιδίωξε και κατάφερε να γίνει ο μεγαλύτερος πλαστογράφος γραμματοσήμων στην ιστορία, με υψηλής ποιότητας αναπαραγωγές.

Το όνομά του ήταν Giovanni Desperati αλλά όταν το 1909 κατηγορήθηκε στην Ιταλία για πλαστογραφία, η οικογένειά του μετανάστευσε στη Γαλλία, όπου άλλαξε το όνομά του σε Jean de Sperati.

Η δεξιοτήτά του στην πλαστογραφία οφείλεται και στο ότι μεγάλωσε σε ένα οικογενειακό περιβάλλον φωτογράφων που του επέτρεψε να μάθει τεχνικές ζωγραφικής και φωτογραφίας, καθώς και να γνωρίζει τις διαφορετικές παραλλαγές χαρτιού και βαφής από τα εφηβικά του χρόνια. Πράγματι, οι παραποιήσεις του δεν γίνονταν αντιληπτές ούτε από τους ειδικούς της εποχής, και δεν θα είχαν ανακαλυφθεί ποτέ αν δεν συνέβαινε ένα τυχαίο γεγονός κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

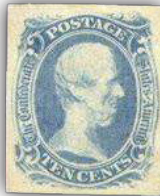
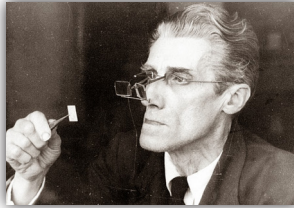
Το 1930 ο Σπεράτι μετακόμισε στο Aix-les-Bains, για να αποφύγει να τραβήξει την προσοχή της γαλλικής αστυνομίας, αφού διάφοροι φιλοτελικοί έμποροι του ζητούσαν αναπαραγωγές σπάνιων γραμματοσήμων.

Επερχομένου του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και της της αβεβαιότητας που θα ακολουθούσε, οι δραστηριότητές του επεκτάθηκαν καθώς πολλοί διαφορετικοί επενδυτές ήθελαν να αγοράσουν σπάνιες και ακριβές σειρές ως τρόπο επένδυσης. Τα γραμματόσημα ήταν εύκολο να κρυφτούν και να μεταφερθούν.

Στις 6 Φεβρουαρίου 1942 θέλησε να αφήσει την κατεχόμενη Γαλλία και να εμπιστευτεί τις φιλοτελικές «δημιουργίες» του στην Πορτογαλία. Όταν η γαλλική πολεμική λογοκρισία άνοιξε το πακέτο του και είδε περιείχε κλασικά γραμματόσημα μεγάλης αξίας (τόσο γαλλικά όσο και γερμανικά), κατηγορήθηκε για αδήλωτη εξαγωγή συναλλαγματος που ως αδίκημα προέβλεπε φυλάκιση και τεράστιο πρόστιμο. Ο Σπεράτι διακήρυξε την αθωότητά του, ομολογώντας ότι αυτό το υλικό δεν ήταν αυθεντικά γραμματόσημα, αλλά απλές αναπαραγωγές τους. Ήταν

δηλαδή καλλιτεχνικά έργα χωρίς φιλοτελική αξία. Αν ωστόσο ξεκινούσε μια δίκη και καλούνταν φιλοτελικοί εμπειρογνώμονες, θα επιβεβαίωναν ότι τα γραμματόσημα ήταν αυθεντικά και πολύ υψηλής αξίας, λόγω

και της εξαιρετικής κατάστασης διατήρησής τους. Ας ελπίσουμε ότι θα οδηγήσει σε ελευθερία πληρώνοντας ένα πρόστιμο εκατομμυρίου.

Τρία ζεύγη σπάνιων γραμματοσήμων. Αριστερά τα γνήσια και δεξιά τα πλαστά του Σπεράτι.

Μετά από αυτό το περιστατικό, ο Σπεράτι έστειλε τρία γραμματόσημα σε τρεις διακεκριμένους ειδικούς για να τα αναλύσουν και να υπαγορεύσουν τη γνησιότητά τους. Όταν και οι τρεις αποφάνθηκαν ότι

Πλαστό του Σπεράτι με την υπογραφή και την σφραγίδα του στο πίσω μέρος.

ήταν αυθεντικά, τότε τους κάλεσε να τα αναλύσουν μαζί. Όταν το έκαναν αυτό, έμειναν έκπληκτοι βλέποντας ότι τα τρία **κουβάρια** ήταν ακριβώς τα ίδια, ήταν στην ίδια θέση και είχαν το ίδιο χρώμα. Η μόνη

Ισπανική έκθεση στο όνομα του Σπεράτι.

πιθανή εξήγηση ήταν ότι ο Σπεράτι είχε δίκιο και τα γραμματόσημα ήταν τρεις παραιοποιήσεις του ίδιου πλαστογράφου.

Μετά τον πόλεμο, η δίκη του άνοιξε ξανά το 1946 και ο Σπεράτι ισχυρίστηκε ότι οι πλαστογραφίες τους ήταν μια «φιλοτελική τέχνη», ότι δεν είχαν σκοπό να εξαπατήσουν και ότι δεν πωλούνταν ως «αυθεντικές». Ακόμη περισσότερο γιατί όλα τα αντίγραφα που κυκλοφόρησαν οι γαλλικές αρχές είναι υπογεγραμμένα στην πίσω όψη από τον ίδιο.

Το 1948 ο Σπεράτι καταδικάστηκε για πλαστογραφία, αλλά λόγω της ηλικίας του κατά την καταδίκη του (64 χρονών), δεν μπήκε στη φυλακή. Λίγο αργότερα έλαβε δέκα χιλιάδες γαλλικά φράγκα από την Βρετανική Φιλοτελική Ένωση (BPA), με την προϋπόθεση ότι δεν θα συνέχιζε να εκτελεί τα «καλλιτεχνικά του έργα». Όταν πέθανε το 1957, η BPA απέκτησε όλα τα υπάρχοντα του εργαστηρίου του, μέρος των οποίων εκτέθηκε στο Βρετανικό Μουσείο.

Π. Α.

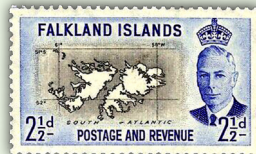
Οι Νήσοι Φώκλαντ

Οι Νήσοι Φώκλαντ για τους Άγγλους, ή Μαλβίνες για τους Αργεντινούς, είναι μια συστάδα νήσων περίπου 280 μίλια ανατολικά από το στενό του Μαγγελάνου στον Ατλαντικό, με έκταση 12.173 τχ² και πληθυσμό περίπου 3.500 κατοίκους. Η μοναδική πόλη και πρωτεύουσα των νήσων είναι το Πορτ Στάνλεϋ.

Η συστάδα αυτή αποτελείται από την Ανατολική και Δυτική Φώκλαντ, και περίπου 100 νησίδες, είναι σήμερα Βρετανικό Υπερπόντιο Έδαφος.

Το 1982 τα νησιά βρέθηκαν έντονα στην επικαιρότητα, όταν στις 2 Απριλίου η Αργεντινή που ανέκαθεν τα διεκδικούσε, προσπάθησε αιφνίδια να τα καταλάβει. Στην σύγκρουση που επακολούθησε και κράτησε δυο μήνες επικράτησε η Βρετανία. Ήταν το επεισόδιο που έμεινε γνωστό ως «Πόλεμος των Φώκλαντ».

Στα νησιά Φώκλαντ υπήρξαν επίσης θέατρο πολεμικών επιχειρήσεων κατά τη δι-

άρκεια του Α' Παγκόσμιου Πόλεμου. Στις 8 Δεκεμβρίου 1914 διεξήχθη ναυμαχία μεταξύ βρετανικής μοίρας 2 καταδρομικών μάχης και 5 ελαφρών καταδρομικών, και μοίρας 2 θωρηκτών καταδρομικών και 3 ελαφρών του γερμανικού στόλου που κατέληξε στην εκμηδένιση της τελευταίας.

Αρχηγός Κράτους είναι η Ελισάβετ Β' του Ηνωμένου Βασιλείου. Η Εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Κυβερνήτη για λογαριασμό της. Υπάρχει επίσης μια νομοθετική συνέλευση και ένα Εκτελεστικό Συμβούλιο που έχει συμβουλευτικό ρόλο και προεδρεύεται από τον Κυβερνήτη.

Λ. Τ.

Αχ! Αυτό το πλάνο...

ΚΑΛΟ ΜΟΥ ΑΛΟΓΟ ΓΕΙΑ ΣΟΥ

1. Την εποχή της ελευθερίας μου

- 1.1 Γεννήθηκα και μεγάλωσα στα λιβάδια
- 1.2 Τα αδέρφια μου δεν ήταν όλα ίδια μεταξύ τους
- 1.3 Μετακινούμαι με ποικίλους ρυθμούς

2. Ο άνθρωπος παίρνει το πεπρωμένο μου στα χέρια του

- 2.1 Με εξουσιάζει
- 2.2 Μου εξασφαλίζει κατοικία και τροφή
- 2.3 Με φροντίζει
- 2.4 Με προστατεύει
- 2.5 Με αγοράζει και με πουλά
- 2.6 Με εξοπλίζει

3. Δημιουργώ ακατάλυτη φιλία με τον άνθρωπο

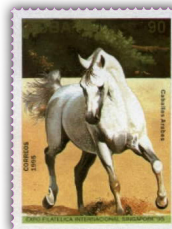
- 3.1 Ο περίπατος
- 3.2 Τα σπορ
- 3.3 Με θέλει πάντα δίπλα του
- 3.4 Χρησιμοποιεί τα προϊόντα του σώματός μου
- 3.4 Με βλέπει στο όνειρό του

4. Ας ξεφυλλίσουμε το άλμπουμ των αναμνήσεων

- 4.1 Στην αναζήτηση των αγαπημένων μας εκλιπόντων
- 4.2 Έχομε διευκολύνει την εργασία του ανθρώπου
- 4.3 Τα μεγάλα ταξίδια του έγιναν συντομότερα
- 4.4 Μας χρησιμοποίησε στους αγώνες του
- 4.5 Συμμετείχαμε σε πολλές από τις εμποποιίες του
- 4.6 Αλλά η παρακμή ήταν αναπόφευκτη

5. Κατά τύχη, οι «μεγάλοι» πάντα με λάτρεψαν

- 5.1 Οι βασιλιάδες
- 5.2 Οι Άγιοι

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑ ΣΑΣ ΝΕΑ!

Διεθνής Εκθεση Balkanfila XX

Η περιφερειακή βαλκανική έκθεση με διεθνή συμμετοχή BALKANFILA XX συνδιοργανώθηκε από την Ελληνική Φιλοτελική Ομοσπονδία (ΕΦΟ) και την Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία Θεσσαλονίκης (ΕΦΕΘ), και είχε την αναγνώριση της FEPA και την αναδοχή της Παγκόσμιας Φιλοτελικής Ομοσπονδίας (FIP).

Συμμετείχαν επίσημα 18 βαλκανικές χώρες: Αλβανία, Βοσνία & Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, Ελλάδα, Βόρεια Μακεδονία, Μαυροβούνιο, Ρουμανία, Σερβία, Σλοβενία και Τουρκία, ως προσκεκλημένες οι Κύπρος, Ιταλία και Ισραήλ, καθώς και χώρες με εκθέματα σχετικά με τα Βαλκάνια (Αλγερία, Καναδάς, Λ. Δ. Κίνας, Ινδονησία, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής). Από ελληνικής πλευράς, στην κριτική επιτροπή συμμετείχαν οι Γιώργος Θωμαρέσης (Αντιπρόεδρος), Νίκος Μαλλούχος και Αλέξης Παπαδόπουλος, και Εμμανουήλ Κουτσουνάκης ως μαθητευόμενος, ο οποίος έγινε Εθνικός Κριτής Παραδοσιακού Φιλοτελισμού.

Από ελληνικής πλευράς, θεματικά εκθέματα εξέθεσαν ο Γ. Γραμματέας μας Κώστας Χριστοδουλίδης που τιμήθηκε με Επίχρυσο Μετάλλιο (όπως εξάλλου και στην 19η) και ο Χρήστος Αγοραστής (πρώην μέλος μας) με Μεγάλο Αργυρό.

80 Χρόνια Φ. Ε. Λέσβου

Η Φιλοτελική Εταιρεία Λέσβου, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και τον Δήμο Μυτιλήνης, διοργάνωσαν την Κυριακή, 3 Νοεμβρίου 2024, εορταστική εκδήλωση για να τα 80 χρόνια από την ίδρυση της Εταιρείας. Την ίδια ημέρα κυκλοφόρησε φύλλο προσωπικού γραμματοσήμου με

παραστάσεις σχετικές με τη ΦΕΛ και ειδική αναμνηστική σφραγίδα.

Στα πλαίσια του εορτασμού οργανώθηκε και φιλοτελική έκθεση με τίτλο «ΘΕΜΑΤΙΚΗ 2024» που απευθύνονταν κυρίως σε παιδιά, με σκοπό την μύηση τους στον θεματικό φιλοτελισμό.

Τιμητική διάκριση της ΦΕΑ

Με απόφαση της 17.12.2024, το Υπουργείο Πολιτισμού ενέγραψε την Φιλοτελική Εταιρεία Αθηνών στο μητρώο των Πολιτιστικών Φορέων της χώρας, ως επιβράβευση των ογδόντα και πλέον ετών δραστηριότητας της ιστορικής εταιρείας. Είναι σε όλους γνωστή η πολυσχιδής πολιτιστική δράση της ΦΕΑ, η οποία περιλαμβάνει εκδόσεις, ομιλίες, εκθέσεις, βραβεύσεις, και εξαιτίας της οποίας έχει δίκαια χαρακτηριστεί ως μία από τις πιο δραστήριες φιλοτελικές εταιρείες της χώρας. Ο Σύλλογός μας θερμά συγχαίρει.

Διάκριση ελληνικού γραμματοσήμου

Για μία ακόμη χρονιά ένα ελληνικό γραμματόσημο, δημιουργία της Μυρσίνης Βαρδοπούλου, εκλέγεται μέσα στα τρία καλύτερα μουσικά γραμματόσημα του έτους. Πρόκειται για διαγωνισμό που διοργανώνει κάθε χρόνο ο γερμανικός θεματικός σύλλογος μουσικού φιλοτελισμού Motivgruppe Musik, ο δραστήριος πρόεδρος του οποίου Peter Lang είναι από χρόνια φίλος και συνεργάτης του Συλλόγου μας. Το εν λόγω γραμματόσημο είναι αυτό που απεικονίζει την Μαρία Κάλλας, έκδοση του 2023, για τα 100 χρόνια από τη γέννηση της μεγάλης καλλιτέχνιδας. Στο διαγωνισμό συμμετείχαν 750 θεματικοί συλλέκτες από 42 χώρες που επέλεξαν μεταξύ 66 μουσικών γραμματοσήμων και έδωσαν στην «Μαρία Κάλλας» την 2η θέση.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 9 Οκτωβρίου 2024 κυκλοφόρησε η 8η Αναμνηστική Σειρά με τίτλο **"150 Χρόνια Παγκόσμια Ταχυδρομική Ένωση"**, η οποία αποτελείται από 2 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 4.50, σε 50.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.000 ΦΠΗΚ προς € 7,20 το τεμάχιο και 300 πακέτα σειράς προς € 17.00 έκαστο.

ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ • IFG
ΑΘΗΝΑΙ 14.10.2024

• Στις 14 Οτωβρίου 2024 κυκλοφόρησε η 9η Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο **"Διακεκριμένες Ελληνικές Προσωπικότητες"**, η οποία αποτελείται από 4 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 4.80, σε 25.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.000 ΦΠΗΚ προς € 8.00 το τεμάχιο και 400 πακέτα σειράς προς € 17.50 έκαστο.

• Στις 23 Οκτωβρίου 2024 κυκλοφόρησε η 10η Αναμνηστική Σειρά με τίτλο **"Παιδί και Γραμματόσημο - Μικρός Ήρωας"**, η οποία αποτελείται από 4 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 4.90, σε 50.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 4.000 ΦΠΗΚ προς € 8,10 το τεμάχιο και 500 πακέτα σειράς προς € 17.20 έκαστο.

**Ο Μικρός
ΗΡΩΣ**
ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ
ΑΘΗΝΑΙ 23-10-2024

β) ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

• Με αφορμή την συμπλήρωση 30 ετών από την ίδρυση της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ενώσεων Συντακτών (ΠΟΕΣΥ) κυκλοφόρησε στις 11 Οκτωβρίου 2024 φυλλαράκι τεσσάρων αυτοκόλλητων γραμματοσήμων και η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με αφορμή την συμπλήρωση 100 ετών από την καθιέρωση της Παγκόσμιας Ημέρας Αποταμίευσης, κυκλοφόρησε στις 31 Οκτωβρίου 2024 μεμονωμένο Προσωπικό Γραμματόσημο, με βινιέτα και την εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με αφορμή το Ετήσιο Συνέδριο ICOM-CECA με θέμα "Σύνθετα Ζητήματα, Ιδιαίτερες Ομάδες Κοινού", που πραγματοποιήθηκε στο μουσείο Μπενάκη από 18 έως 22 Νοεμβρίου 2024, κυκλοφόρησε η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με αφορμή την συμπλήρωση 80 ετών από την δημιουργία της Φιλοτελικής Εταιρείας Λέσβου, την Κυρακή 2 Νοεμβρίου 2024, ημέρα της κεντρικής εκδήλωσης του σχετικού εορτασμού, χρησιμοποιήθηκε η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με αφορμή την Διεθνή Φιλοτελική Έκθεση BALKANFILA XX που διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη από την Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με την Ελληνική Φιλοτελική Ομοσπονδία, κυκλοφόρησε στις 13 Νοεμβρίου 2024 φυλλαράκι τεσσάρων αυτοκόλλητων γραμματοσήμων και εικονογραφημένος φάκελος με τις εικονιζόμενες ισάριθμες αναμνηστικές σφραγίδες: Ημέρας Εγκαινίων (13/11/2024), Ημέρας Φιλοτελικής Δράσης (14/11/2024), Ημέρας Βραβεύσεων (15/11/2024) και Ημέρας Βαλκανικής Φιλίας, Λήξης (16/11/2024). Οι ανωτέρω σφραγίδες ήταν και στη διάθεση του κοινού στις αντίστοιχες ημερομηνίες, αποκλειστικά από τον χώρο της έκθεσης.

• Τιμώντας τα Ελληνικά Ταχυδρομεία το Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών και Μουσικής Βασίλη και Μαρίνας Θεοχαράκη, κυκλοφόρησαν φυλλαράκι τεσσάρων αυτοκόλλητων Προσωπικών Γραμματοσήμων, Αριθμημένου Αναμνηστικού Φακέλου και την εικονιζόμενη Ειδική Αναμνηστική Σφραγίδα.

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΚΥΠΡΟΥ

• Στις 18 Νοεμβρίου 2024 τέθηκε σε κυκλοφορία η αμνηστική σειρά "Χριστούγεννα 2024", η οποία αποτελείται από 3 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 1,39,

σε 55.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.500 ΦΠΗΚ προς € 1,34 (τα δύο πρώτα) και 3.500 ΦΠΗΚ προς € 1,13 (το τρίτο). Την ίδια ημέρα κυκλοφόρησαν: α) Το Λεύκωμα των γραμματοσήμων του 2024 προς € 27.50, β) Το Ειδικό Λεύκωμα των γραμματοσήμων και των ΦΠΗΚ του 2024 προς € 63,00 και Κάρτες Μάζιμουμ στην τιμή των € 2,60.

Στις 9 Οκτωβρίου 2024 κυκλοφόρησαν οι εξής αναμνηστικές σειρές:

• "150 Χρόνια Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης", αποτελούμενη από 1 γραμματόσημο ονομαστικής αξίας € 0,64 σε 55.000 τεμάχια και 3.500 ΦΠΗΚ προς € 1.13 έκαστος.

• "800 Χρόνια από την Βράβευση της Κουμανδαρίας", αποτελούμενη από 1 αναμνηστικό φύλλο ονομαστικής αξίας € 1.00 σε 55.000 τεμάχια και 3.500 ΦΠΗΚ προς € 1.80 έκαστος.

• "60 Χρόνια Κοινωνικής Ασφάλισης", αποτελούμενη από 1 γραμματόσημο ονομαστικής αξίας € 0,41 σε 55.000 τεμάχια και 3.500 ΦΠΗΚ προς € 0.86 έκαστος.

β) ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

• Με την ευκαιρία της "Γιορτής του Κρασιού" στο Δήμο Λεμεσού από τις 29/09-06/10/2024, χρησιμοποιήθηκαν η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα και το παραπλεύρως αναμνηστικό σύνθημα.

• Με την ευκαιρία των εκδηλώσεων για το ετήσιο Φεστιβάλ Αγίας Νάπας (27-29/09/2024), χρησιμοποιήθηκε το εικονιζόμενο αναμνηστικό σύνθημα.